# Bijlage Reactie college op schriftelijke 1STE termijn raad
# Kadernota 2024 – overzicht

## PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN

### DOELENBOOM SOCIALE ZAKEN

**Onderwerp: Belangrijke succesfactor, goede opleiding**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Een belangrijk succesfactor, met name ook voor jeugdigen en integratie statushouders, is een goede opleiding die passend is voor de vele mogelijkheden die de arbeidsmarkt biedt. Gebruik maken van de kansen die geboden worden mag niet vrijblijvend zijn. Hoe kunnen we hier sturen en stimuleren? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 20)
**Reactie college:**
Wanneer men een uitkering ontvangt op grond van de Participatiewet heeft men te voldoen aan een aantal verplichtingen. Dit is het sturingsmiddel van de gemeente. Het stimuleren zit in de voorzieningen die de gemeente aanbiedt danwel onze andere partners op de arbeidsmarkt zoals het onderwijs (denk aan kansberoepen, Twents fonds voor vakmanschap, etc.).

**Onderwerp: Het uitgangspunt mogelijk maken i.p.v. regels**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Het uitgangspunt mogelijk maken i.p.v. regels. Wat betekend dat? En waarom is dat effectief ? Graag voorbeelden. (vraag n.a.v. opmerking op pagina 23)
**Reactie College:**
De Participatiewet is in 2015 ingevoerd. Duidelijk is geworden dat de huidige wet onvoldoende ondersteuning geeft aan een grote groep bijstandsgerechtigden. De voorgestelde maatregelen in het kader van het brede offensief hebben tot doel om gemeenten meer ruimte te geven om (maatwerk)ondersteuning te geven aan onze Twenteranders in de bijstand, waardoor deze doelgroep beter kan deelnemen/meedoen aan onze samenleving. Een uitgangspunt is hierbij dat de mens centraler komt te staan in plaats van (handhavings)regels. De verwachting is dat grond van vertrouwen het daadwerkelijk ondersteunen er betere (uitstroom)resultaten worden geboekt.

Een voorbeeld van maatregel die volgens veel gemeenten niet werkte, is de strikte toepassing van de kostendelersnorm. De kostendelersnorm, die de hoogte van een bijstandsuitkering verlaagt voor mensen die een woning delen, zorgde voor sociale problematiek zoals schulden, financiële afhankelijkheid binnen huishoudens, en soms zelfs dakloosheid. Dit effect druist in tegen de bedoeling van de Participatiewet.

**Onderwerp: Oorzaak lagere begrote uitstroom naar werk**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Wat is de oorzaak van de lagere begrote uitstroom naar werk in 2023 (pagina 25) ?
**Reactie college:**
Vanaf 2022 rapporteren we de totale uitstroom, niet alleen de uitstroom naar werk. Er zijn namelijk meer uitstroomresultaten zoals naar een opleiding, samenwoning, etc. Voor 2023 hebben we een raming gemaakt voor alleen de uitstroom naar werk, maar niet de andere uitstroomresultaten, vandaar dat het getal lager is. In 2024 is dit hersteld. De uitstroom in 2023 is dus ook rond de 110 personen naar verwachting
**Onderwerp: Uitvoering sociale werkvoorziening**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Het stuk is gericht op de mensen die in de buitendienst werken. De werknemers van Ontplooi en Larcom zijn ook beschermde medewerkers. Waar vinden wij hen terug in deze Kadernota?
**Reactie college:**
De WSW is onderdeel van de Participatiewet.

**Onderwerp: Nieuw beschut wordt selectief ingezet in Twenterand**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
- Vindt u dat er voldoende gebruik wordt gemaakt van Nieuw Beschut?
- Wanneer worden leerlingen van het VSO benaderd? Kunnen we op deze manier ook niet meer preventief te werk gaan?

**Reactie college:**
De gemeente Twenterand is een van de weinige gemeenten die van begin af aan fors heeft ingezet op Nieuw Beschut. De doelgroep vinden wij belangrijk en daarom wordt – zeker vergeleken met andere gemeenten – ingezet om de hiervoor geldende taakstelling volledig te bereiken.
Inzake VSO/PRO is er periodiek (elk kwartaal) goede afstemming met de VSO/PRO scholen over de voortgang Scholen zoeken actief contact en meestal is dat een jaar voordat ze 18 jaar worden en dan wordt bekeken wat nodig is.

**Onderwerp: Inzet schuldhulppreventie en -verlening**
**Vanuit de fractie(s): CDA / CU**
**Vraag:**
- Gaan we interen op de kwaliteit, krijgt de klant minder dienstverlening. Hoe kan de klant beter geholpen worden?
- Blz 11. Goed om onderzoek te doen naar goedkopere schuldhulpverlening. We nemen minder af, maar betalen meer aan de Stadsbank en daarnaast betalen we ook meer aan onze lokale dienstverlening. Hoe kan dit? Worden er nu dan ook meer mensen geholpen? Wordt in het onderzoek naar een goed businessmodel ook uittreden uit de GR meegenomen?

**Reactie college:**
Het college heeft de afgelopen jaren fors ingezet op een betere dienstverlening aan inwoners met financiële problemen. Dit zullen we ook in de toekomst continueren. Uw raad heeft hiervoor de laatste jaren meerdere keren extra financiële middelen vrijgemaakt. Eerst voor de pilot van de armoederegisseur, daarna voor formatie-uitbreiding van het Meldpunt Geldzorgen.
Omdat we via het Meldpunt Geldzorgen meer zelf doen (ook via vroegsignalering), nemen we minder curatieve dienstverlening van Stadsbank Oost Nederland af. Toch nemen de kosten aan de Stadsbank toe. Dit heeft vooral te makken met de eigen bedrijfsvoering van de Stadsbank. We gaan daarom onderzoeken hoe we schuldhulpverlening de komende jaren het meest optimaal kunnen inrichten. We zullen daarbij ook een eventueel uitreden uit de Gemeenschappelijke Regeling (GR) onderzoeken.

**Onderwerp: Metingen en verplichte indicatoren**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Een compliment voor de forse inzet voor activering. In 2015 is de Wsw gestopt en bestaat niet meer. Hoe kunnen dan de aantallen oplopen?
**Reactie college:**
De afname is minder snel gegaan dan verwacht. We hebben daarom de begroting voor 2024 t.o.v. 2023 naar boven bijgesteld, maar dit houdt niet in dat de aantallen oplopen.

**Onderwerp: Aanpak energie armoede**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
PvdAGroenLinks heeft een actieplan ingediend voor de aanpak van de energiearmoede en er is een motie aangenomen om te komen met een aanpak energie armoede. Deze aanpak ligt nog niet bij de raad. Wanneer kan de raad een voorstel zien met een plan van aanpak van de energie armoede?
**Reactie college:**
Het college heeft zich eerst gericht op de financiële nood van inwoners en organisaties in verband met de energiearmoede. Hiertoe is de energietoeslag uitgevoerd, een vangnetregeling voor huishoudens die met de bestaande maatregelen tussen wal en schip vallen opgesteld (via een verordening) als ook een subsidieregeling voor sport- en maatschappelijke organisaties. In tweede instantie zijn er verschillende regelingen voor het verduurzamen van woningen ontwikkeld. Deze regelingen staan geagendeerd op aanmeldformulier voor de raadsdebatten van 12/13 september (raadsbrief Lokale isolatie aanpak Twenterand). Via deze brief (raadsbrief verduurzaming huishoudens) wordt de raad

onder meer geïnformeerd over de verduurzaming van woningen in Twenterand (waaronder de klusbus) en de besteding van de hiervoor toegekende SPUK's. Wij nodigen u uit om dit te betrekken bij de kadernota.
Hiermee is de aanpak van de energiearmoede vormgegeven. Via een aparte raadsbrief zal het college reageren op de ingediende motie om tot een plan van aanpak voor de bestrijding van energiearmoede te komen.

**Onderwerp: Participatiewet (aanpassingen met ingang van 1-1-2023)**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Vanaf 1 januari 2023 is de Participatiewet versoepeld. De kostendelersnorm is gewijzigd, de bijverdienste is verruimd en ook wie af en toe wat toegestopt krijgt door bekenden of familie wordt niet meer gestraft. PvdAGroenLinks is benieuwd of deze maatregelen toegepast en uitgevoerd worden in Twenterand.
**Reactie college:**
De gemeente Twenterand heeft met ingang van 1 januari 2023 de kostendelersnorm gewijzigd (ophoging van de kostendelersnorm tot 27 jaar) en heeft al in 2021 onder andere naar aanleiding van de Wijdemeren-boodschappenaffaire de Beleidsregel vrijlating giften en schadevergoedingen Participatiewet Twenterand ingevoerd. Zoals u ziet volgen wij de ontwikkelingen nauwgezet.

**Onderwerp: Aandacht voor arbeidsmigranten**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Een positief punt is dat aandacht voor arbeidsmigranten (huisvesting?) wordt vermeld. Wat zijn de plannen van Twenterand?
**Reactie college:**
De gemeente gaat in overleg met ondernemers die betrokken zijn bij de huisvesting van arbeidsmigranten. Daarnaast wordt er gekeken naar goede voorbeelden van andere gemeenten. Deze input kan gebruikt worden voor een nieuw beleid arbeidsmigranten en dit wordt geconcretiseerd in het derde kwartaal en vierde kwartaal van 2023. Uw raad zal van de plannen op de hoogte worden gehouden.

**Onderwerp: Opvang asielzoekers / vluchtelingen**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Wanneer komt het college met voorstellen over de opvang van asielzoekers en vluchtelingen en/of andere categorieën?
**Reactie college:**
Het college is bezig met de huisvesting van ontheemde Oekraïners in Vriezenveen en Den Ham. Op dit moment heeft uw raad een motie aangenomen om geen asielzoekers in Twenterand op te vangen zolang de spreidingswet niet van kracht is.

## DOELENBOOM MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

**Onderwerp: Tijdelijke inhuur vervangen door extra formatie**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Dure tijdelijke inhuur wordt vervangen door extra formatie. Desondanks een kostenstijging van € 124.800,-? (pagina 27) Graag verklaring.
**Reactie college:**
De tijdelijke formatie is incidenteel gedekt (en deze dekking is binnen de reguliere begroting niet beschikbaar volgend jaar) en daar het nu structurele extra kosten betreft worden deze extra kosten nu ook structureel opgenomen.

**Onderwerp: Garanderen ondersteuning door beschikbaar stellen en toewijzen maatwerkvoorzieningen**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**

Had het college op basis van statistieken geen rekenschap moet houden met de stijgende kosten en eerder moeten reageren, zodat € 124.000 gespreid kon worden over vorige jaren.
**Reactie college:**
De kosten betreffen ophoging van kosten voor personeel, de basis op orde om onze dienstverlening te kunnen blijven garanderen. Voordat wij dit structurele voorstel deden, is er lang gezocht en gewerkt met andere mogelijkheden en zijn er incidentele maatregelen getroffen. Echter de toegenomen vraag evenals stijging van de complexe vraagstukken maken dat nu een structurele oplossing nodig is, dit is behoedzaam geraamd maar onvermijdelijk om rechtmatig, zorgvuldig en binnen de gestelde wettelijke termijnen te blijven handelen.

**Onderwerp: Metingen en verplichte indicatoren**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
We constateren dat aantal individueel ondersteunende mantelzorgers afneemt en groepsbegeleiding toeneemt. Is het College het met ons eens dat individuele ruimte moet blijven voor mantelzorg?
**Reactie college:**
Daar zijn wij het mee eens. Die ruimte wordt structureel geboden.

## DOELENBOOM GEZONDHEIDSZORG

**Onderwerp: Versobering verslavingspreventie**
**Vanuit de fractie(s): SGP/CDA**
**Vraag:**
Leidt versobering van verslavingspreventie op termijn niet tot veel hogere uitgaven en sociale problemen? Graag onderbouwing. (vraag n.a.v. opmerking op pagina 9)
Het CDA Twenterand constateert dat het hier niet gaat om een versobering, maar een bezuiniging op de aanpak drugsproblematiek. Juist in een periode waarin veel jongeren hiermee in aanraking komen. Hoe legt het College dit uit? Want we …... zien?? dit niet duidelijk in de Kadernota?
**Reactie college:**
Afgelopen jaren is er door de gemeente ingezet op passend aanbod voor specifieke doelgroepen. Hierbij hebben we veel aandacht gehad voor lokale inbedding en kennis van de Twenterandse inwoners. Zo hebben we FirstAidd bereid gevonden om de voorlichtingen van Tactus over te nemen op basisscholen. Zij hanteren een nieuwe manier die goed aansluit bij de behoeften van scholen en leerlingen.
Ook is het Lichtpunt actief in Twenterand. Zij zetten vrijwillige en getrainde buddy's in om mensen met een verslaving op een passende manier naar voorliggend hulpaanbod te begeleiden en blijven zo lang mogelijk aan hun zijde ter ondersteuning. Daarnaast werken zij ook met ervaringsdeskundigen en groepen waar naasten ondersteuning krijgen en getraind worden om met verslaving om te gaan. Door versterking van ons lokale netwerk, is het nu mogelijk om de diensten van Tactus gedeeltelijk af te bouwen. Samenvattend vindt het college dat er voldoende mogelijkheden resteren voor de lokale opgaven rond verslavingspreventie.

**Onderwerp: Beschermingsmogelijkheden**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Wat wordt bedoeld met beschermingsmogelijkheden tegen bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden? Worden cafetaria’s verboden? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 30)
**Reactie college:**
Een van de hoofddoelen uit de doelenboom gezondheidszorg is 'de inwoners zijn beschermd'. Het gaat hier om infectieziekten, zoals bijvoorbeeld tuberculose, die nog steeds voorkomen in Twente. En uiteraard corona. Voor zover wij weten worden cafetaria's niet verboden.

**Onderwerp: Voorkomen vechtscheidingen**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Voorkomen van vechtscheidingen is voor eventuele kinderen van groot belang. Faciliteren van scheidingen mag echter niet de bedoeling zijn van dit loket. Deelt het college dat? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 31)

**Reactie college:**
Of mensen gaan scheiden of bij elkaar blijven is inderdaad de keuze van deze inwoners zelf. Wij vinden het als gemeente belangrijk dat de negatieve gevolgen voor betrokken kinderen zo min mogelijk voorkomen; dan helpt het als er tussen ouders duidelijke afspraken liggen over verschillende situaties die voor kunnen komen. In dat traject helpt het scheidingspunt.

**Onderwerp: wijziging tenaamstelling van innovatiefonds naar stimuleringsfonds**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
- Maar wat gaan we nu doen en hoe maken de vertaalslag naar de praktijk? Hoe gaat het College dit concreet maken?
- Wat is het verschil tussen het “stimuleringsfonds” en de “waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies”?

**Reactie college:**
In het innovatiefonds lag de nadruk vooral op het innovatieve en vernieuwende karakter van activiteiten. Door deze voorwaarde is het voorgekomen dat initiatieven die zeker potentie hadden helemaal niet zijn ingediend dan wel afgewezen. We denken dat door het loslaten hiervan de vertaalslag naar de praktijk juist beter kan worden gemaakt en er meer aansluitend aan de opgaven van de IBN het instrument beter ingezet gaat worden. Dus wij beogen meer flexibiliteit en een betere sturing. Het belang van dit stimuleringsfonds wordt onderbouwd in onze IBN, daarin staat: "Wij willen vernieuwing aanjagen. De samenleving verandert snel, middelen zijn schaars, dus van ons allemaal wordt meebewegen en ontwikkeling/innovatie gevraagd. Dit komt niet vanzelf tot stand en daarom zien wij daar een rol in". Dit heeft naast maatschappelijke doelen uiteraard ook de link met de besparingsopgaven die we hierdoor kunnen bereiken.

Het stimuleringsfonds is nadrukkelijk breder dan de waarderingssubsidie sport en gezonde leefstijlinterventies, die – zoals de namen impliceren – een specifiek doel hebben. Het stimuleringsfonds is breder. Dit wordt in een nieuwe subsidieregeling verder handen en voeten gegeven.

**Onderwerp: Accent meer op stimulering te leggen dan op innovatie**
**Vanuit de fractie(s):CDA**
**Vraag:**
Hoe zit het College het voor zich om het accent meer op stimulering te leggen dan innovatie? Kort gezegd hoe gaat het college dit handen en voeten geven?
**Reactie college:**
Zie antwoord hierboven.

**Onderwerp: Innovatiefonds**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 12. Is er ook een evaluatie van het Innovatiefonds geweest? Want we gaan er wel mee door…zo ja, kunnen we die ontvangen?
**Reactie college:**
Ja, die is er. Deze zal z.s.m. na behandeling in college worden gedeeld. De essentie van de verandering vindt u in het antwoord hierboven.

**Onderwerp: Voorstel: uitvoeren van beleid inclusie/toegankelijkheid**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
U begroot voor deze belangrijke toegankelijkheidsstrategie, zie ook uw ambitie betreft inclusiviteit in het Integraal beleidsplan sociaal domein, € 15.000.
Wat wil het College concreet doen en is dit in overeenstemming met haar doelen?
**Reactie college:**
Dit budget is bedoeld om de uitvoering van dit actiepunt – afkomstig uit de Integrale beleidsnota sociaal domein (IBN) waarin de uitwerking staat - in de maatschappelijke agenda mee te bekostigen. Hierbij zitten we i.i.g. te denken aan onderscheid tussen toegankelijke informatie, inclusie in de breedste zin en een zinvolle daginvulling (voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, mensen met een

beperking, eenzame mensen etc.). De suggesties uit het raadsdebat IBN nemen wij ook mee ter overweging bij dit actiepunt.

**Onderwerp: Inclusie**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
PvdAGroenLinks vindt het een goede ontwikkeling dat het College inzet op het verbeteren van de toegankelijkheid en dat dit onderdeel is van een breder thema: Inclusie.
PvdAGroenLinks is wel geschrokken van de uitkomsten van onderzoeken van de GGD waaruit blijkt dat er sprake is van uitsluiting en dat hulpverleners met een andere culturele achtergrond niet "binnenkomen" bij inwoners van Twenterand.
Ook zien we op andere terreinen, zoals bij de huisvesting van asielzoekers, vluchtelingen en ontheemden uit de Oekraïne dat er geen sprake is van acceptatie. En dan hebben we het nog niet gehad over de groep LHBTI+
Herkent het College deze signalen van de GGD?
Wat wil het College doen aan het voorkomen van discriminatie en het versterken van de acceptatie van iedere inwoner in Twenterand?
**Reactie college:**
Het college herkent in zekere mate de signalen, ook vanuit andere voorliggende partners. We zagen echter dat naarmate de algehele onvrede (vooral rondom landelijke ontwikkelingen en landelijk beleid, zoals het stikstofvraagstuk, vluchtelingenvraagstuk) versterkt werd. Ook kregen we signalen dat dit ervoor zorgde dat de intolerantie waarover in de vraag gesproken wordt groter werd. Het was dus een symptoom van een onderliggend probleem bij veel inwoners. Wij hebben ingezet op de aanpak van het onderliggende probleem (denk hierbij bijvoorbeeld aan hulp bij financiële moeilijkheden en onze inwoners goed zien en horen) waardoor de onvrede en intolerantie op dit punt weer afnam, mede omdat de hulpverleners ervoor zorgden dat de inwoners passend ondersteund werden. Ook op andere onderwerpen blijft tolerantie een belangrijk aandachtspunt voor de samenleving en overheid. Binnen onze maatschappelijke agenda wordt inclusie in de breedste zin uitgewerkt met onze partners. De verwachting is dat discriminatie en LHBTIQ+ ook worden meegenomen in dit thema. Vervolgens kunnen we hier gezamenlijk inzet op plegen en ervoor zorgen dat we werken aan algemene acceptatie.

**Onderwerp: Gezondheid en rookvrije zones**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Bij het gemeentehuis is de "asbak" weggehaald en is een rookvrije entree gemaakt. Toch wordt er nog steeds gerookt (zelfs door raadsleden…..).
Wat gaat het College doen om te zorgen dat rondom het gemeentehuis niet gerookt wordt, om hier ook het goede voorbeeld te geven? Kan hier een rookvrije zone worden ingesteld?
En in het kader van gezondheid en het streven naar een rookvrije generatie: Is het College bereid om te onderzoeken op welke plaatsen nog meer in de gemeente Twenterand er rookvrije zones ingesteld kunnen worden?
Graag ontvangen wij hiervan een overzicht met ook een tijdlijn en aanpak waar de rookvrije zones worden ingericht.
**Reactie college:**
Rond het gemeentehuis is aangegeven als rookvrij. Handhaving van dit verbod vindt informeel plaats. De bebording/tegels geeft een aanleiding om een roker aan te spreken op zijn gedrag en hem te vragen of hij elders kan roken of bij voorkeur wil stoppen.
De planning: Het rookvrij maken van speelplekken en kinderboerderijen staat op de planning voor 2023/2024. Daarnaast lopen er vanuit het preventieakkoord gesprekken met sportverenigingen om te kijken of er sportverenigingen zijn die rookvrij willen zijn/worden. Ook is het thema 'gezonde leefstijl' een thema in de maatschappelijke agenda. Door hier met partners over te praten hopen we dat we een olievlek kunnen genereren die zich uit zal breiden over de gemeente.

## DOELENBOOM ONDERWIJS

**Onderwerp: Laaggeletterdheid**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Laaggeletterdheid is in veel gevallen ook oorzaak van minder kansen op de arbeidsmarkt. Waar zet de gemeente op in? Wat doen we? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 32)
**Reactie college:**
Het nieuwe Actieplan Basisvaardigheden van de gemeente Twenterand voor de periode 2023-2026 benadrukt de prioriteit om de basisvaardigheden te verbeteren. Er zijn verschillende strategieën opgenomen om dit doel te bereiken, o.a. via het betrekken van bedrijven, bewustwording bij ondernemers en het bieden van cursussen. Daarnaast wordt er een avondschool opgezet in samenwerking met Het Noordik. De plek waar alle inwoners kunnen leren (leren). Ook wordt er gezocht naar aansluiting bij de Direct Duidelijk-deal, een initiatief gericht op het verbeteren van de communicatie en het verminderen van taalbarrières.
Het volledige actieplan basisvaardigheden gemeente Twenterand 2023-2026 bevat gedetailleerdere informatie over de specifieke maatregelen en acties die worden ondernomen. Dit komt binnenkort in ons college. Het is raadzaam om dit actieplan te raadplegen voor een compleet overzicht van de voorgenomen stappen en doelstellingen.

**Onderwerp: Cultuureducatie bij kinderopvang**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Wat moeten we ons voorstellen bij cultuureducatie bij kinderopvang? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 62)
**Reactie college:**
Het streven is om een basis te leggen voor structurele cultuureducatie in de kinderopvang, met specifieke aandacht voor de disciplines Muziek (inclusief zang) en Dans. Dit biedt kinderen de mogelijkheid om hun creatieve talenten te ontdekken, zichzelf uit te drukken en waardevolle vaardigheden te ontwikkelen en zo op jonge leeftijd in aanraking te komen met diverse vormen van kunst en cultuur.

**Onderwerp: Thuisnabij onderwijs**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Op pagina 34 lezen we over het thuisnabij onderwijs. Wat wordt hiermee bedoeld? En wat gaan we daarmee doen als gemeente?
**Reactie college:**
Met thuisnabij onderwijs wordt bedoeld dat leerlingen zo dicht mogelijk bij huis onderwijs aangeboden kunnen krijgen. Zoals in de kadernota is beschreven hangt dit samen met huisvesting, de relatie onderwijs-jeugd (hulp) en de uitgangspunten van Passend Onderwijs. In Twenterand zijn hier nog geen concrete plannen voor, maar we streven er naar om in de breedste zin van het woord en binnen onze wettelijke verantwoordelijkheid thuisnabij onderwijs voor alle leerlingen te realiseren.

**Onderwerp: Extra uren bewegingsonderwijs**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Kan hiervoor ook gebruik gemaakt worden van de zwembaden en de sportvelden
**Reactie college:**
Ja, dat kan. In de wet op het primair onderwijs staat niet aangegeven hoe en waar het bewegingsonderwijs dient te worden ingevuld.

**Onderwerp: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Uit onderzoek is gebleken dat schoolaanwezigheid cruciaal is op dit gebied. In gesprekken met de wethouder werd gesproken over eventuele uitbreiding van het aantal FTE's voor de leerplicht. In de kadernota lezen we hier niets over terug. Kunnen we hier nog plannen voor tegemoet zien?
**Reactie college:**
Het voorstel is in ons college overwogen, echter de uitgangspunten van deze kadernota gaan uit van onvermijdelijke zaken (zie inleiding kadernota) en tevens het zo veel mogelijk beperken van structurele uitzetting van de begroting en is daarom niet opgenomen.

## DOELENBOOM JEUGD

**Onderwerp: Bezuiniging € 900.000**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Bezuiniging van € 900.000 per jaar de komende vier jaren.

a. Waar is de structurele bezuiniging in het Sociaal Domein op gebaseerd?
b. Wat is de trendanalyse van de afgelopen 5 jaren en de forecast
c. Welke risico's lopen we met deze bezuiniging?

**Reactie college:**
a. Op een doorrekening op basis van de jaarrekening 2022.
b. Voor het sociaal domein geldt dat ramingen en verantwoordingen erg complex zijn, vanwege allerlei factoren rond open einden, inkoop, incidentele effecten, extra bezuinigingen (zie eerdere begrotingen) en nu in het bijzonder vanwege het woonplaatsbeginsel. Dit laatste heeft nu – zoals u ziet – een enorm effect op de duiding en uitkomsten. De aanleiding voor de verlaging komt voornamelijk door het woonplaatsbeginsel en onze succesvolle interventies. Kijkend naar het verleden is een trendanalyse daarmee niet zinvol daar zich nu daardoor juist een *trendbreuk* voordoet.
Het is daarom beter is om vooruit te kijken. De forecast sociaal domein is verwerkt in de meerjarenbegroting. Deze forecast is de extrapolatie van de doorrekening op de jaarrekening 2022 (zie onder a) waarbij inflatiestijging is meegenomen, maar tariefstijgingen, inkoopeffecten bijvoorbeeld niet.
c. Onder elke raming zitten aannames en risico's en bij het voorstel in de kadernota hebben een opsomming gedaan van variabelen die van invloed kunnen zijn om gunstiger danwel ongunstiger uit te komen (van open einden t/m toenemende tarieven, inkoop). Daar we scherper ramen dan vroeger zijn risico's forser en zal eerder dan voorheen het zich voor kunnen doen dat we moeten bijramen.

**Onderwerp: Jeugdhulp**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Ook bij jeugdhulp is essentieel dat deze aansluit bij de eigen identiteit. Dit wettelijk recht dient bij de inkoop van jeugdhulp een van de uitgangspunten te zijn. Hoe borgen wij dat? En hoe worden de betrokken inwoners hiervan in kennis gesteld? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 37)
**Reactie college:**
Binnen de inkoop van jeugdhulp streven we naar een dekkend zorglandschap. Om dit te realiseren wordt er voor ambulante zorg, wonen en verblijf gekozen voor een inkoopprocedure waarbij aanbieders die voldoen aan de gestelde eisen gecontracteerd worden. Voor de genoemde zorgvormen wordt bewust niet gekozen voor de inkoopprocedure aanbesteden waarbij een beperkter aantal aanbieders een contract krijgt. We houden vast aan ruime keuzevrijheid voor de inwoners. Op basis van de huidige praktijk is de verwachting dat met deze wijze van inkoop voldoende identiteitsgebonden zorg beschikbaar is.
Inwoners worden in kennis gesteld tijdens het gesprek met de consulenten. Daarin wordt besproken welk zorgaanbod er is. Er wordt besproken welk aanbod op inhoud aansluit bij de gestelde doelen en ook kan gekeken worden naar de identiteit wanneer de inwoner deze wens heeft. Tevens is er een lijst gepubliceerd op de website van OZJT/Samen14 met daarop de gecontracteerde aanbieders.

**Onderwerp: Caseloadnorm**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Wat wordt bedoeld met de caseloadnorm? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 38)
**Reactie college:**
Een caseloadnorm is een norm waarin is bepaald hoeveel gezinnen/jeugdigen ondersteunt kunnen worden door één professional, in dit geval een medewerker van de jeugdbescherming.

**Onderwerp: Indicator duurzame gezinsvormen**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 39 Het Expertise centrum duurzame gezinsvormen is een verplichte indicator, maar het wordt niet gerealiseerd? Waarom niet?
**Reactie college:**
Het plan achter het Expertisecentrum duurzame gezinsvormen komt uit de vorige inkoop Jeugdhulp (2019) Het is binnen de contractperiode niet gelukt om het plan integraal vorm te geven. Op onderdelen zijn er wel ontwikkelingen geweest zoals bijvoorbeeld als het gaat om werving van pleeg- en gezinshuisouders. De ontwikkeling van het expertisecentrum duurzame gezinsvormen voor de langere termijn is wel geborgd. Het is expliciet opgenomen in de Regiovisie. Het is vooral benoemd vanuit het belang van goede matching van ouders met de beoogde pleegkinderen in bredere zin. Dit zal verder aandacht krijgen binnen de het inkoopproces 2025 en de Samenwerkingsagenda Jeugd.

**Onderwerp: Jeugdvoorzieningen**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 39 Het totaal aantal jeugdvoorzieningen stijgt naar 1144. Hoe kan dit? En hoe beoordeeld u dit?
**Reactie college:**
In 2021 zijn we overgaan van een nieuw systeem, hierdoor was voor 2021 niet alle data beschikbaar. De data in de tabel voor 2021 is dan ook onjuist. Dit probleem is inmiddels opgelost. In 2021 waren er 1150 jeugdhulpvoorzieningen en werden er 753 jeugdigen hiermee geholpen. De daling van het aantal unieke jeugdigen in 2022 t.o.v. 2021 komt voort uit het woonplaatsbeginsel.

## PROGRAMMA RUIMTE

### DOELENBOOM OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

**Onderwerp: BOA**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
We zien een voorstel van een nieuwe BOA. We vinden dit positief, maar klopt de begroting? € 65.000 voor 0,6 FTE?
**Reactie college:**
Het bedrag € 65.000 is 1 FTE.

### DOELENBOOM OPENBARE RUIMTE EN VERKEER

**Onderwerp: Beheerplannen**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
De toezichthouder heeft eerder aangegeven dat beheerplannen deels niet orde zijn. Dat is wederkerend. We vragen nu om een actuele stand van zaken, we hebben hier eerder naar gevraagd, want actuele beheerplannen zijn nodig om realistisch en zorgvuldig te kunnen begroten.

a. Kunt u ons een lijst geven van de beheerplannen etc. die de gemeente Twenterand heeft?
b. Per beheerplan etc. aangeven wanneer deze geactualiseerd zijn dan wel geactualiseerd worden.
c. Hoe is de (meer)jarenbegroting rekening gehouden met beheerplannen die niet geactualiseerd zijn?
d. Hoe groot is het risico van niet geactualiseerde beheerplannen?
e. Hoe zijn deze risico's meegenomen in het weerstandsvermogen van Twenterand?

**Reactie college:**
Er zijn beheerplannen voor: Wegen, groen, riolering en water, gebouwen en civiele kunstwerken. Het GRP wordt op dit moment geactualiseerd. De beheerplannen wegen en groen zijn onlangs door de raad vastgesteld. De beheerplannen voor de gebouwen en civiele kunstwerken zijn in de eerste helft van 2023 geactualiseerd. Aangezien deze plannen regelmatig worden geactualiseerd volgens een vastgestelde cyclus, is de kans op niet-geactualiseerde beheerplannen en daardoor het financieel risico verwaarloosbaar klein. Daarom zijn ze ook niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen van Twenterand.

**Onderwerp: Tekort exploitatie begraafplaatsen**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
- Het toegestane tekort op de exploitatie begraafplaatsen is een paar jaar geleden drastisch verlaagd met als motief de sterk gedaalde rente. Nu de rente weer sterk stijgt wordt dit niet gecorrigeerd? Klopt dat? Graag onderbouwing.

**Reactie college:**
Van rentestijging is hierbij nog geen sprake. De berekende omslagrente, waar de gemeente mee rekent, is nog steeds laag, namelijk 1%.

**Onderwerp: Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen**
**Vanuit de fractie(s): CDA/GBT/SGP**
**Vraag:**
- We zien een bezuiniging van € 125.000 op de begraafplaatsen. Is dit de verlate rekening van het besluit dat vorig jaar is genomen voor eeuwige grafrecht?
- Het product begraafplaatsen wordt met € 125.000 verhoogd. Wat betekent dit concreet voor de nabestaanden per onderdeel (10 jaar grafrecht, onbepaalde tijd, kindergraf, etc.)?
- De bezuiniging van € 125.000,- op begraafplaatsen. Hoeveel is dat procentueel van alle kosten? En wat gaat dit concreet betekenen voor onze inwoners?

**Reactie college:**

Er is geen sprake van een bezuiniging. Het product Begraafplaatsen was niet geheel kostendekkend, vandaar dat er jaarlijks een bedrag van € 125.000 vanuit de beheerbegroting naar dit product ging. Echter, de laatste jaren zien we een voordeel op het product Begraafplaatsen. Dat wordt onder andere veroorzaakt door het omzetten van grafrechten van bepaalde naar onbepaalde tijd.
De inhoud van de bestemmingsreserve begraafplaatsen, die is gevormd, is inmiddels gegroeid tot € 1,2 miljoen euro. Mocht er (tegen de verwachting in) komende jaren een tekort op het product Begraafplaatsen ontstaan, dan kan dat tekort uit de bestemmingsreserve worden aangevuld. Zeker de eerstkomende jaren heeft dit geen gevolgen voor de tarieven.

**Onderwerp: Bereikbaarheid en openbaar vervoer**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Bereikbaarheid en openbaar vervoer (mobiliteit)

- Welke plannen heeft het College om de bereikbaarheid van onze gemeente te vergroten, ook in de kleine kernen?
- Welke concrete acties zijn er?

**Reactie college:**
Per 10 december 2023 gaat de nieuwe dienstregeling in voor het OV in Overijssel. De aanbesteding hiervan is gewonnen en gegund aan Arriva. Met Arriva is gesproken over mogelijke uitbreiding van de busverbindingen. Dit heeft de volgende uitkomst:
Arriva zet lijn 80, 81 en 83 voort in een vergelijkbare frequentie en bedieningsperiode als in de dienstregeling 2023, uitgebreid met de extra reismogelijkheden in Ommen. De gemeente Twenterand heeft de wens uitgesproken met lijn 81 het nieuwe bedrijventerrein ten oosten van de N36 in Vriezenveen te bedienen en met lijn 83 in Vriezenveen door te rijden naar het station, om de noordelijke- en oostelijke wijken op de trein aan te sluiten. Beide wensen hebben wij niet in de dienstregeling verwerkt, omdat volgens de vervoerkundige de meerwaarde ervan (te) gering is.

Samen met de Provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en de betrokken gemeenten is er overleg over de mogelijkheid van en de lobby voor de Neder Saksenlijn.

**Onderwerp: Verbreding N36 / meekoppelkansen**
**Vanuit de fractie(s): SGP / CDA**
**Vraag:**

- Mooi om te lezen op pagina 46 dat: naast de verbreding van de N36 worden ook meekoppelkansen voor gemeentes meegenomen en uitgerekend. Voor Twenterand worden o.a. meegenomen de fietsbrug naar Oosterweilanden en de noordelijke randweg Vriezenveen. in de Programmabegroting van 2024 zal dit verder zijn uitgewerkt. We willen graag meer duiding hiervan en de stand van zaken van beide punten die op initiatief van de SGP in middels een motie door de Raad is aangenomen.
- In het verleden is geld meegenomen in de ontwikkeling van Oosterweilanden voor een fietsverbinding oost/west. Nu worden er opnieuw budgetten vrijgemaakt om te onderzoeken of een verbinding meegenomen kan worden als meekoppelkans. Hoe zit dit?

**Reactie college:**
In 2016 is de reservering voor de fietsverbinding oost/west tussen Oosterweilanden en Vriezenveen over de N36 van wege de hoge kosten die de overgang of onderdoorgang van de N36 met zich meebrengt komen te vervallen.
Vanwege een te gering budget voor de aanpak van de N36 wordt een fiets- voetgangers verbinding over de N36 niet meegenomen als mogelijke meekoppelkans en zal deze ook niet worden uitgewerkt zoals eerder toegezegd.
Wij zijn in gesprek met RWS over de gevolgen van het intrekken van veel infrastructurele aanpassingen, zoals de N35. Deze intrekking heeft ook gevolgen voor de meekoppelkansen van de N36.
Momenteel worden de mogelijkheden onderzocht, conform motie. Er zal worden uitgezocht wat de globale kosten zijn voor zowel een onderdoorgang als voor een brug over de N36.

**Onderwerp: Groenstroken in Twenterand en langs de N36**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Bij de behandeling van de kadernota van 2022 is er een motie aangenomen tot doen van een onderzoek van de mogelijkheden om een groenstrook en/of voedselbos te ontwikkelen langs de N36 bij Westerhaar. Inmiddels heeft het College een antwoord gegeven en heeft ze aangegeven dat om financiële redenen het niet haalbaar is en daarnaast noemt ze aantal praktische bezwaren als ontwikkeltijd en de mogelijke verbreding van de N36. Wij denken een gemiste kans.

- Wat vindt het College van het ontwikkelen van groenstroken in Twenterand en in het bijzonder langs de N36? Dit om ook te zorgen voor groen bufferzones tussen de N36 en bebouwing zoals bij Westerhaar en Vriezenveen.
- Is er ook contact geweest met de provincie Overijssel over mogelijkheden van financiering (planten van bomen)?

**Reactie college:**
Toelichting bomenplan provincie
Groenstroken langs de N36 zijn in de meeste gevallen niet mogelijk, aangezien deze grond niet in eigendom is van de gemeente. De subsidieregeling omtrent bomen vanuit de provincie is bekend. Echter gezien het feit dat er geen mogelijkheid is om een voedselbos/groenstrook aan te leggen langs de N36 is er ook geen contact opgenomen met de provincie over financiering. Verdere beantwoording van de vraag over groenstroken langs de N36 is reeds gedaan in de Raadsbrief van 20 december 2022: 'Onderzoek naar het realiseren van een groenstrook met voedselbos langs de N36'.

Het college staat positief tegenover initiatieven vanuit inwoners om Twenterand te vergroenen en de biodiversiteit te versterken. Hier wil de gemeente een ondersteunende of faciliterende rol in spelen.

**Onderwerp: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Zijn daar de kwaliteitsnormen voor de mindervaliden ook in meegenomen?
**Reactie college:**
De kwaliteitsnormen in de openbare ruimte hebben betrekking op het onderhoud van de openbare ruimte. Bij het ontwerp van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met mindervaliden.

**Onderwerp: Betere bereikbaarheid voor alle vervoerswijzen**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
CDA Twenterand mist de positie van de voetganger.
Is voor het College het programma veilige voetpaden helemaal afgerond? Of staan er nog ontwikkelingen op stapel? En zo ja, welke?
**Reactie college:**
In het najaar van 2023 zal worden begonnen met de nieuwe Mobiliteitsvisie waarin veilige voetpaden nadrukkelijk zal worden meegenomen.

**Onderwerp: Rapportage overlast**
**Vanuit de fractie(s): GBT**
**Vraag:**
We vragen u om een actuele rapportage, aansluitend op de laatste, van de resultaten door op te treden tegen overlast hondenpoep, zwerfafval en asociaal parkeren. Daarnaast vragen wij, met de hotspot-kaart in de hand, waar de overlast is afgenomen.
**Reactie college:**
Tussen 1 oktober 2022 en 29 juni 2023 hebben er 87 controles in het kader van parkeerhinder, 76 controles in het kader van hondenpoep en 4 controles in het kader van zwerfafval plaatsgevonden. Binnen bovengenoemd tijdsbestek hebben er 52 controles op jeugdoverlast plaatsgevonden. Bij een controle op jeugdoverlast wordt ook altijd zwerfafval meegenomen. De resultaten van deze controles op zwerfaval worden niet specifiek geregistreerd.
Resultaten per taakgebied:

- Parkeerhinder: 5 bonnen uitgeschreven, 39 waarschuwingen

- Hondenpoep: 1 bon, 4 waarschuwingen
- Zwerfafval: geen bonnen, geen waarschuwingen

Er zijn 5 hotspots aangemaakt in de gemeente Twenterand, 3 in Vroomshoop en 2 in Vriezenveen. Allen zien toe op hondenpoep, zwerfafval (samenhangend met jeugdoverlast) en asociaal parkeren.

Het college is voornemend nieuw hondenpoepbeleid op te stellen. Dit staat op de planning voor najaar 2023.

**Onderwerp: Tegelwippen**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
We lezen dat er al 1247 tegels zijn “gewipt” en we inmiddels op de 47ste plek staan bij de kleine gemeenten. Dat is al een verbetering ten opzichte van vorig jaar toen de gemeente Twenterand bijna onderaan eindigde. Maar wat gaat het College doen om in de top 10 te komen?
**Reactie college:**
Op dit moment (3 juli 2023) staat de gemeente Twenterand op plaats 8 van kleine gemeentes, en op de 1e plaats in de poule van Twentse wippers (14.007 tegels gewipt). Daar zijn we als gemeente natuurlijk erg blij mee. Ook het promotiefilmpje levert publiciteit op. Een tweede promotiefilmpje volgt in week 27/28.

Echter het NK-Tegelwippen loopt nog tot oktober. Dus om onze positie te behouden en zelfs te verbeteren, besteden we komende maanden extra aandacht aan het NK via onze kanalen:

De gemeente is benaderd door de KNNV om een stuk te schrijven over het NK voor de nieuwsbrief van het KNNV (deze brief wordt verstuurd naar meer dan 200 leden). Hierin doen we een oproep aan de KNNV leden om hun beste tuintips met de gemeente te delen. De leukste zullen vervolgens op Instagram en facebook met de gemeente worden gedeeld. Daarnaast worden twee inwoners die al tegels hebben gewipt binnenkort geïnterviewd. Ook dit gaan we inzetten voor verdere promotie (Instagram en Facebook).

Er zijn ook plannen gemaakt voor het wippen van tegels rondom de bomen aan het Westeinde (hier is veel wortelopdruk). Hier zullen we de boomspiegels waar het kan verder vergroten; meer ruimte voor de boom. Deze tegels zullen namens de gemeente worden opgegeven voor het NK.

**Onderwerp: Verkeer**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Vorig jaar hebben wij het gevraagd en dat doen wij nu weer:
Is het College op de hoogte van regelmatige ongevallen die zich voordoen in het buitengebied als gevolg van te hard rijden van automobilisten? En dat hier te hard wordt gereden?

- Welke acties en maatregelen kan het College ondernemen om te zorgen dat het verkeer zich houdt aan toegestane maximale snelheid?
- Verder vragen wij opnieuw aandacht voor de N341 in het bijzonder bij de afslag van N36 bij Westerhaar naar het industrieterrein Garstenlanden en de weg richting Kloosterhaar en Hardenberg.
- Deze weg wordt gebruikt als sluiproute door zwaar vrachtverkeer en dit gaat ten koste van de leefbaarheid in het bijzonder van het dorp Kloosterhaar (ook voor een deel inwoners van Twenterand).
- Kent u de problemen van de N341?
- Bent u bereid om hier met de gemeente Hardenberg en de Provincie in overleg te gaan en maatregelen te treffen om de verkeersdruk te doen laten afnemen?

**Reactie college:**
Het is bekend dat in het buitengebied te hard wordt gereden, hierover is met enig regelmaat contact over met de verkeersspecialisten van de politie en de buurtgemeenten.
Dit is een algemeen beeld bij alle gemeenten met een buitengebied. De gemeente Twenterand past in dit beeld en springt hier niet negatief uit.
De politie geeft aan dat de V85 over het geheel gezien rond de toegestane snelheid zit. Dat wil zeggen dat 85% van de bestuurders zich houdt aan de toegestane snelheid.

VIAstat laat zien dat er op alle wegen excessen zijn wat snelheden betreft, hier kun je moeilijk iets tegen doen, het betreft hier onwenselijk gedrag van de weggebruiker. VIAstat geeft een overzicht van de stand van zaken per gemeente op het gebied van verkeersveiligheid en bereikbaarheid.
Het is niet mogelijk om het gehele buitengebied te voorzien van snelheid remmende maatregelen. De gemeente doet er alles aan om de weginrichting aan te laten sluiten bij de toegestane snelheid waarbij rekening dient te worden gehouden met landbouwroutes binnen de gemeente.

Op locaties waar de veiligheid in het geding is worden waar mogelijk maatregelen getroffen, zoals het plaatsen van drie plateaus aan de Oostermaatweg en een plateau aan de Harmsenweg/ Veeneindenweg. Hiervoor is subsidie ontvangen en worden in Q4 van 2023 gerealiseerd.

In de MIRT-brief voorjaar 2023 van 23 juni 2023 geeft minister Harbers van Infrastructuur en Waterstaat aan dat de haalbaarheid van de meekoppelkans Westerhaar zal wel worden onderzocht. Dit betreft het aanleggen van een rotonde op de N341 bovenaan de afrit van de N36 om de verkeersafwikkeling te laten verlopen waarbij tevens de aansluiting van de Garstweg naar het bedrijventerrein De Garstlanden wordt meegenomen. Hier zal tevens worden gekeken naar de mogelijkheid van cofinanciering vanuit de regio (gemeente en Provincie). Men verwacht hier in 2024 meer duidelijkheid over te kunnen geven.

Vrachtverkeer komende vanaf de N36 dat gebruik maakt van de afslag Westerhaar en vervolgens richting Kloosterhaar gaat, is met name bestemmingsverkeer dat onder andere gaat naar het bedrijventerrein in Hardenberg via de N341 en de N343.

Het is binnen de gemeente bekend dat er vrachtverkeer gebruik maakt van de N341 richting Kloosterhaar. Met zowel de gemeente Hardenberg als met de Provincie is dit meermaals besproken. Kloosterhaar ligt aan twee Provinciale wegen waar nou eenmaal vrachtverkeer overheen gaat komende vanuit de gemeenten Tubbergen, Hardenberg en Twenterand.

De Provinciale wegen N341 en N343 hebben als functie het ontsluiten van een gebied op wegen van een hogere rangorde. Hierdoor kunnen er geen maatregelen worden genomen om de verkeersdruk te laten afnemen, de weg doet waarvoor hij is aangelegd, het ontsluiten van een gebied naar een weg van een hogere rangorde zoals de N36 en de N34, die een maximale snelheid kennen van 100 km/h.

## DOELENBOOM DUURZAAMHEID, MILIEU EN VTH

**Onderwerp: Borging aandacht voor de volksgezondheid**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Aandacht voor de volksgezondheid bij zon- en windprojecten is onvoldoende, deze dient geborgd te zijn. Hoe wordt dat geborgd? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 49)
**Reactie college:**
Ontwikkeling van windprojecten is langjarig en verloopt in verschillende fasen. Het ATT-gebied bevindt zich nu nog in de verkennende fase. In een eventueel volgende fase van uitwerking van een project worden ook gezondheid en milieuaspecten betrokken. In de daarna volgende fase van besluitvorming voor een windproject moet alle relevante milieu-informatie (inclusief gezondheidseffecten) bij de aanvraag worden aangeleverd (meestal in de vorm van een projectMER). O.a. op basis daarvan worden voorwaarden opgenomen in de omgevingsvergunning. In die fase moet voor de besluitvorming alle op dat moment actuele informatie (o.a. de nieuwe landelijke milieunormen en de nieuwste gezondheidsinzichten voor wind) in de afweging worden betrokken. Bij zon op veld projecten, die veel sneller ontwikkeld kunnen worden, worden eventuele gezondheidsaspecten ook meegenomen in de vergunningverlening. De gezondheidseffecten zijn bij zon op veld overigens kleiner, maar effecten op natuur en landschap kunnen wel groot zijn.

**Onderwerp: Zon op dak**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Enexis heeft onlangs een kaart uitgegeven waar directe problemen zijn voor bedrijven en ondernemers die nu een aanvraag doen voor een aansluiting op het net. Kan het College aangeven of dit ook speelt binnen de gemeente Twenterand? En zijn er op dit moment al aanvragen geweest van ondernemers/bedrijven in Twenterand die niet in behandeling zijn genomen door Enexis?
**Reactie college:**
Voor invoeding naar het net (van opgewekte energie) geldt voor grote projecten (netaansluiting groter dan 3x80A) van bedrijven en initiatiefnemers van duurzame energieprojecten dat er geen teruglevering van energie aan het net mogelijk is in Twenterand. Er staan hiervoor al enkele jaren Twenterandse ondernemers (met plannen voor zon op dak) op de wachtlijst bij Enexis voor zo'n aansluiting. Enexis mag niet met ons delen welke bedrijven dat zijn. Voor afname van elektriciteit voor nieuwe grote aansluitingen van ondernemers/bedrijven gelden op dit moment voor Twenterand (nog) geen beperkingen. De verwachting is echter dat de problemen die hiervoor spelen in andere delen van Overijssel in de toekomst ook in Twenterand gaan spelen. De situatie voor de netcapaciteit is te vinden op Capaciteitskaart elektriciteitsnet (netbeheernederland.nl).

**Onderwerp: ondersteuning alternatieve oplossingen (staat onder zon op dak)**
**Vanuit de fractie(s):**
**Vraag:**
Het College gaat bedrijven nu actief benaderen voor ondersteuning bij alternatieve oplossingen. En dan in combinatie met de asbestsanering en voor participatie.
Wat zijn deze alternatieve oplossingen?
**Reactie college:**
Bij zon op grote daken speelt een grote structurele belemmering: de beperkte netcapaciteit en de huidige netbeperking voor teruglevering als gevolg hiervan. Eigenaren van grote daken die zonnepanelen willen plaatsen kunnen niet meer uitgaan van levering aan het net (opwekken zonder terug te leveren is nog wel mogelijk). Oplossingen voor netcongestie zijn het toepassen van congestiemanagement door de netbeheerders en het toepassen van lokale alternatieve (individuele) oplossingen. Voorbeelden van dat laatste zijn: een kleinere zon op dak-installatie waarbij de opwek overeenkomt met het elektriciteitsgebruik van het bedrijf, oost-west opstelling van zonnepanelen, nieuwe en innovatieve oplossingen zoals het koppelen met slim laden, cable-pooling, batterij-opslag, of een deelname aan een Energy-hub. Bij een Energy-hub wordt onder andere capaciteit voor teruglevering en afname onderling uitgewisseld. Zie ook: Netcapaciteit en netcongestie (rvo.nl) en Netcongestie - Provincie Drenthe voor een Handreiking 'Tien mogelijke oplossingen bij netcongestie'.

**Onderwerp: Asbestsanering en participatie**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Voor de CDA fractie is het onduidelijk wat het College bedoelt met asbestsanering en participatie in relatie tot alternatieve oplossingen. Kan het College hier duidelijkheid over geven?
**Reactie college:**
Bij het benaderen van bedrijven voor Zon op Dak, waarbij nog asbest aanwezig is, kan dit mee worden genomen in de ondersteuning (vervangen van het asbestdak). Ook is het mogelijk dat er ondersteuning wordt geboden voor participatie (via een energiecoöperatie) bij een Zon op Dak project.

**Onderwerp: Agenda duurzaamheid**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 47 Er is een interne evaluatie Agenda Duurzaamheid geweest. Het is ooit een opdracht vanuit de raad om de Agenda Duurzaamheid op te stellen. Kunnen wij daarom deze evaluatie ontvangen? En hebben we het goed begrepen dat de Agenda gewoon verder gaat met een werkprogramma? Hoe wordt de raad daarin meegenomen?
**Reactie college:**
De evaluatie van de Agenda Duurzaam Twenterand is in concept gereed en deze zal later dit jaar met een raadsbrief aan de raad worden aangeboden. De agenda gaf de focus en doelen voor de opgaven energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. De doelen voor deze onderwerpen zijn langjarig en blijven de ambitie voor ons gemeentelijk handelen. Door ontwikkelingen landelijk zijn de

opgaven, verantwoordelijkheden en taken echter steeds meer direct bij gemeenten neergelegd (met name voor de energietransitie/ uitvoering klimaatakkoord). De uitvoeringstaken hebben wij opgenomen in een werkprogramma. Gemeenten hebben voor die uitvoering ook rijksmiddelen ontvangen.

**Onderwerp: Energiearmoede**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Wij zijn ook heel benieuwd naar de concrete resultaten op het gebied van bestrijding van energiearmoede. De plannen zijn wel helder, maar de resultaten zijn dat nog niet. Wat kunt u ons daarover vertellen? Over die concrete resultaten?
**Reactie college:**
De raad is via de jaarstukken van 2022 geïnformeerd over de energietoeslag 2022 en via de Nieuwsbrief Sociaal Domein in de zomer 2023 over de tussentijdse stand van zaken van de vangnetregeling voor1 huishoudens. Over de subsidieregeling voor sport- en maatschappelijke organisaties is de raad apart via een raadsbrief geïnformeerd. De verschillende regelingen voor het verduurzamen van woningen staan geagendeerd op het aanmeldformulier voor de raadsdebatten van 12/13 september (raadsbrief Lokale isolatie aanpak Twenterand). Zie ook het andere antwoord over dit onderwerp.

**Onderwerp**: **Metingen Duurzaamheid**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz.-52 Er zijn in 2022 160 bedrijven bezocht in het kader van energiemaatregelen. Zijn dit allemaal Twenterandse bedrijven? Zo ja, dan is dat best heel veel. Hoe doet u dat allemaal? En wat hebben deze bezoeken concreet opgeleverd? Adviezen aan de ondernemers? En wordt de opvolging van die adviezen dan ook gemonitoord?
**Reactie college:**
Controles in het kader van de energiemaatregelen zijn uitbesteed aan de ODT, omdat zij expertise in dit vakgebied hebben. Het realiseren van energiebesparing bij bedrijven is een belangrijke voorwaarde om onze duurzaamheidsambities te halen. Bij alle reguliere controles vanuit het basistakenpakket van de OD worden de energiebesparing aspecten integraal meegenomen. In het 'Uitvoeringsprogramma 2023 en jaarverslag 2022 fysieke leefomgeving' is opgenomen dat er in 2022 165 periodieke controles hebben plaatsgevonden, waarvan bij minstens de helft (>75) is gekeken naar de energiemaatregelen die het betreffende bedrijf of de inrichting getroffen heeft. Bovendien is er ook nog een aantal separate projecten die de energiemaatregelen van bedrijven in kaart brengen. Daarover staat in het 'Uitvoeringsprogramma 2023 en jaarverslag 2022 fysieke leefomgeving' het volgende:
"Ten aanzien van het project energie en duurzaamheid zijn er in 2021 26 controles geweest waarbij specifiek is gekeken naar de naleving van de informatieplicht energie en 4 controles waarbij energiebesparing het belangrijkste aspect was. In slechts 2 gevallen bleek géén sprake te zijn van een overtreding. Uit hercontroles is gebleken dat 8 bedrijven de overtreding ongedaan hebben gemaakt."

**Onderwerp: Herijking financiering ODT**
**Vanuit de fractie(s): GBT**
**Vraag:**
In de adviesnota herijking financiering ODT van 31 januari 2023, schrijft u dat een toename vanaf 2024 met een bedrag per jaar vergelijkbaar met de naheffing 2022, € 90.000 niet wordt uitgesloten. Dit zal in de Kadernota worden verwerkt. Slechts 4 maanden verder raamt u € 280.000 oplopend tot € 345.000 in 2026. Waar zit dit precies in? En hoe komt het dat uw eerder inschatting er zo naast zat?
**Reactie college:**
Onze bijdrage aan de ODT is gestegen met €280.000,- door verschillende factoren:
De ODT gaat per 1 januari 2024 over op outputfinanciering. In het traject dat daaraan vooraf ging is door de ODT een voorstel gedaan met de af te nemen uren en producten per deelnemer. Dat ligt ruim 2 fte hoger dan onze oorspronkelijke inbreng van 4,5 fte. Om die reden hebben we 2023 als "groeijaar" aangehouden, door onze inbreng structureel met 0,5 fte te verhogen.
Het uurtarief wordt in 2024 verhoogd van € 87,03 naar € 100,99.

Het aantal productieve uren per fte wordt binnen een tijdsbestek van 2 jaar tweemaal verlaagd. In 2022 gingen we van 1440 uur per fte, naar 1400 uur per fte en in 2024 gaan we van 1400 uur per fte naar 1360 uur per fte. Dat houdt in dat de ODT een hogere bijdrage nodig heeft om hetzelfde werk te kunnen volbrengen.
De komende jaren zijn er echter meerdere ontwikkelingen (ontwikkelingen bedrijventerreinen in Twenterand, maar ook ontwikkelingen als de Omgevingswet) die er naar verwachting voor zorgen dat er meer middelen aan de ODT nodig zijn om de vraag en dienstverlening van de gemeente Twenterand op het kwalitatief wettelijk vereiste niveau blijven.
Het uitgangspunt is dat wij aansluiten bij de begroting van de ODT. Om die reden houden we €280.000,- aan in de begroting, waarna het bedrag ieder jaar aangepast wordt met een inflatiecorrectie.

**Onderwerp: Glyfosaat**
**Vanuit de fractie(s): PvdA -GL**
**Vraag:**
Meer dan een jaar geleden heeft het College een toezegging gedaan met betrekking tot het gebruik van glyfosaat door akkerbouwers in Twenterand en dit aan de orde te stellen in het overleg met het LTO. Dit overleg is niet doorgegaan (september 2021) omdat LTO dit heeft afgezegd. Inmiddels zijn we alweer een jaar verder en wordt nog steeds glyfosaat gebruikt in Twenterand (overigens ook door de gemeente Twenterand zelf).

- Is er nu al overleg geweest met LTO?
- Is hier gesproken over het gebruik van glyfosaat in het bijzonder in de nabijheid van natura 2000 gebieden?
- Wat was hiervan de uitkomst?
- Kent het College de risico's en gevaren van het gebruik van glyfosaat en feit dat dit nu ook erkend wordt al oorzaak van Parkison bij agrariërs?
- Wat gaat het College doen om gebruik van glyfosaat te beëindigen?

**Reactie college:**
In september 2022 heeft een gesprek tussen LTO en gemeente Twenterand plaats gevonden. Zoals toegezegd is het onderwerp het gebruik van glyfosaat besproken in dit overleg. Tijdens dit overleg werd duidelijk dat LTO aandacht heeft voor het onderwerp glyfosaat en ook agendeert tijdens haar bestuursvergaderingen. De gemeenteraad is hierover per mail geïnformeerd op 23/01/2023. De toezegging is daarmee afgedaan.

**Onderwerp: Lelieteelt**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Ook hier hebben wij het als PvdA GroenLinks al eerder over gehad en hebben gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot het convenant lelieteelt.

- Zijn hier ook wijzigingen in aangebracht naar de nieuwste inzichten en ook op basis van de actualiteit waarin een rechter een uitspraak heeft gedaan over lelieteelt in de nabijheid van woningen?
- Is het College bereid om met alle lelietelers in overleg te gaan om, op basis van de publicaties en de hierin genoemde risico's voor de volksgezondheid, het convenant aan te passen en de afstand tot bebouwing en natuurgebieden te vergroten?
- Hoe staat het hier nu mee?
- Is de convenant nu opnieuw besproken en getekend?

**Reactie college:**
Het betreft hier motie 2021-M32 Aanpassen convenant bollenteelt. Het Waterschap brengt in overleg met de Provincie, gemeente en Vitens in kaart wat de impact van de lelieteelt is op het grondwaterpeil, o.a. In het kader van waterschaarste is het belangrijk om te weten wie waar en hoeveel water onttrekt. Er ligt op dit moment een aangepast concept-convenant. Na een laatste juridische check kan worden overgaan tot ondertekening

**Onderwerp: Samenwerking andere gemeenten mestvergisters etc.**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Hoe staat het met de samenwerking met andere gemeenten zoals het college voor ogen had, met betrekking tot mestvergisters en of andere vormen van energievoorzieningen?
**Reactie college:**
Met de andere (Twentse) gemeenten wordt samengewerkt o.a. via de RES en de werkplaats Nieuwe Energie Overijssel, waarbij voor verschillende onderwerpen, zoals Zon op Dak en Verduurzamen maatschappelijk vastgoed, wordt afgestemd en kennis wordt gedeeld, een (gezamenlijke) aanpak wordt uitgewerkt of een gezamenlijk project wordt uitgevoerd. Bij het onderwerp biogas/groengas (mestvergisting) wordt samengewerkt met o.a. gemeente Tubbergen en Wierden, en is een Twentse lobby ingezet naar de ministeries EZK en LNV. Bij wind wordt intensief samengewerkt met de buurgemeenten Almelo en Tubbergen.

**Onderwerp: Kernenergie**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Bent u bereid in Twente de discussie over kernenergie aan te gaan? Hoe staat het college tegenover de ontwikkeling van een kleine centrale in Twente?
**Reactie college:**
De wethouder heeft hier al positief op gereageerd en dit ingebracht in het BBO RES Twente en het BO ATT. De gemeente is echter geen bevoegd gezag als het gaat om kernenergie. Daarvoor moeten initiatiefnemers zich richten tot het Rijk/ Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming. Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) | Autoriteit NVS. Verder heeft de provincie Overijssel in 2022 een notitie laten opstellen over de perspectieven voor SMR's[1] Brief van GS - Motie | Kennis van Kernenergie (OCL e.a.) 28-09-2022 Provincie Overijssel (notubiz.nl). De conclusie van GS was "De geraadpleegde experts verschillen van mening over de realisatietermijn van small modular reactors. Maar geen van de experts verwacht dat vóór 2035 serie-geproduceerde kleine kerncentrales inzetbaar zijn in de provincie Overijssel." RES Twente volgt de ontwikkelingen.
[1] Kleine modulaire reactoren (Small Modular Reactors of SMR's).

**Onderwerp: Ontwikkeling gebiedsproces ATT**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Welke effect heeft de aangenomen motie (21-06-2023) in de Provincie Overijssel op het zoekgebied van ATT?
**Reactie college:**
Het ATT-zoekgebied was al in beeld voor clustering van windturbines. De ondergrens van vier windturbines uit de provinciale motie heeft daar geen direct effect op. Voor de gemeente Tubbergen roept de motie allerlei vragen op over de zoekgebieden die zij hebben buiten het ATT-gebied. Zij hebben daarover contact gezocht met de Provincie. Door het wegnemen van allerlei mogelijkheden voor het plaatsen van (minder dan vier) windturbines in de provincie, wordt mogelijk de druk op de gebieden die eerder zijn aangewezen als clustergebieden groter om daar meer windturbines te plaatsen om de RES doelstellingen te halen. De consequenties van deze provinciale motie zijn echter nog niet volledig duidelijk.

## DOELENBOOM BOUWEN, WONEN RO EN VTH

**Onderwerp: Ambitie om bij te dragen aan regionale vraag**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
- Er is de ambitie om bij te dragen aan de regionale vraag nu er voor de eigen inwoners nog onvoldoende betaalbare woningen zijn? Met name voor de jongeren en hoe kunnen en wil de gemeente hierop sturen? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 40)
- Hoe is deze ambitie (vraag 21) te rijmen met de doelstelling de identiteit van de kernen te handhaven?

**Reactie college:**

- Alle woningbouw wordt gerealiseerd vanuit het 30-40-30 beginsel (30% sociale huur en 40% betaalbare woningen). De regionale ambitie en het invullen van de lokale behoefte kunnen elkaar versterken bij het zorgen voor voldoende betaalbare woningen in Twenterand.
- Woningbouw kan helpen de identiteit van kernen te handhaven doordat het een bijdrage kan leveren aan het voorzieningenniveau en de economie en daarmee de vitaliteit van de kernen. “Vanuit de ambitie van Twenterand om (boven op de lokale behoefte) bij te dragen aan de regionale vraag naar woningen zien wij kansen om in onze kernen extra woningen toe te voegen en daarmee huishoudens van buiten Twenterand aan te trekken. Hiermee kunnen ook de voorzieningen, vitaliteit en economie van de kernen worden ondersteund.” (Pagina 8 van de door uw raad vastgestelde Woonvisie.)

**Onderwerp: Wonen**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Wonen
- Hoe wordt invulling gegeven voor starterswoningen?
- En wat verstaat Twenterand nu onder een starterswoning? (prijsklasse)
- Welke mogelijkheden kan de gemeenten bieden om starters uit eigen gemeente te helpen?
- Hoe houden we met name ook de kleine kernen (De Pollen, Bruinehaar) leefbaar en vitaal, heeft het College hier plannen voor?

**Reactie college:**
- Alle woningbouw wordt gerealiseerd vanuit het 30-40-30 beginsel (30% sociale huur en 40% betaalbare woningen). Hieronder vallen ook woningen voor starters.
- In de eerste plaats hangt dit af van de definitie van een starter. Een eenpersoonshuishouden heeft in het algemeen b.v. minder financiële mogelijkheden dan een meerpersoonshuishouden. Ook het type woning (appartement, rijwoning, 2^1 kap, ...) is bepalend voor de prijs. In de Woonvisie zijn (onder voorbehoudt van marktomstandigheden) prijscategorieën opgenomen.
  In het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting is een verplichtte doelgroepenverordening opgenomen. Naar alle waarschijnlijkheid zullen we in 2024 nader bij uw raad op de prijscategorieën per doelgroep terugkomen.
- De gemeente Twenterand biedt een starterslening aan.
- “In de kleine kernen en het buitengebied kijken we naar de lokale behoefte en bieden ruimte voor specifieke en unieke woningen en woonmilieus. Woonmilieus die passen bij de identiteit van het gebied en de kwaliteiten van het landschap. Denk aan natuurrijke woonmilieus en de transformatie van boerenerven (VAB’s) in het buitengebied.” (Woonvisie p. 60)

**Onderwerp: Bedrijventerreinen**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
- Waar liggen de uitbreidingsmogelijkheden per kern voor de toekomst
- Wat is de behoefte per kern

**Reactie college:**
- Wij zien voor alle kernen ruimte voor uitbreiding.
- In elke kern is behoefte aan bedrijventerrein, daarom heeft de gemeente voor elke kern uitbreiding aangevraagd.
  De gemeente heeft met oog op de toekomst ambitieus aangevraagd voor de programmeringsafspraken bedrijventerreinen. De gevraagde uitbreiding is toegewezen en zal de komende tijd verder worden uitgewerkt.

**Onderwerp: Rabobanklocatie Manitobaplein**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Welk plan ligt voor (eerder genoemd in een persbericht van de gemeente) bij de oude Rabobanklocatie aan het Manitobaplein en waarom is dat nog niet verder van de grond gekomen?
**Reactie college:**
Op dit moment ligt geen plan ter beoordeling voor. Op 14 juli 2021 heeft het college ontwikkelaar meegedeeld niet mee te werken aan een ontwikkeling op het perceel Manitobaplein 2-5 op basis van het toen voorliggende plan. Het college was van mening dat een ontwikkeling van 45 appartementen te fors is voor deze locatie en in grote mate afwijkt van de 16 appartementen in het principebesluit van 3 oktober 2019. Bovendien kon de parkeerbehoefte niet worden opgelost op eigen terrein. Er was sprake van een groot tekort aan parkeerplaatsen, waardoor niet kon worden voldaan aan een goede ruimtelijke ordening. Het aantonen dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening was één van de voorwaarden uit het principebesluit om aan een ontwikkeling op het perceel Manitobaplein 2-5 mee te werken. Uiteraard is het college is voorstander van een goede ontwikkeling op het perceel, maar op dit moment ligt er geen principeverzoek ter beoordeling voor.

**Onderwerp: Kanaal Almelo – de Haandrik**
**Vanuit de fractie(s): SGP / CDA**
**Vraag:**
Kanaal Almelo de Haandrik.

a. Welke bedragen ontvangt Twenterand van de Provincie?
b. Welke claims zijn neergelegd bij de provincie?
c. Wat doet de gemeente. Kostenspecifcatie en dekking.

- d. Waarom staat de passage over Kanaal Almelo de Haandrik onder het programma Ruimte? Gezien onze sociale verantwoordelijkheid hoort het onder het kopje Sociaal Domein. Ruimtelijke ordening ligt in dit geval bij de Provincie. Is het College dit met ons eens?
- f. Wat hebben netwerkbeheerders, zoals genoemd in de Kadernota, te maken met het kanaaldrama in relatie met de Gemeente Twenterand?
- g. Kunnen de kosten als gevolg van de sociale ondersteuning voor het Kanaaldrama en de extra onderhoudskosten, boven op de regulieren onderhoudskosten, verhaald worden op de provincie?
- h. Hoeveel van het gevraagd budget van €270.000 is te verhalen op de provincie?

**Reactie college**
a. De gemeente heeft eenmalig € 200.000,-- subsidie ontvangen van de provincie Overijssel.
b. Het huidige college van GS biedt geen ruimte voor een nieuwe subsidie aan de gemeente. Daarom zijn de gemeentelijke kosten benoemd in het gesprek met de bemiddelaar.
c. Kostenraming

| **Kostenpost** | **Toelichting** | **Bedrag** |
|---|---|---|
| Bijeenkomsten gemeente | 3 bijeenkomsten in Het Punt | 1.800,00 |
| Bijeenkomsten st. Kant nog Wal | Inloopbijeenkomsten en informatiebijeenkomst | 2.500,00 |
| Inhuur Crux tbv provinciale omgevingsvergunning | Advisering en toetsing tbv omgevingsvergunning kanaalwerkzaamheden | 25.000,00 |
| Externe juridische ondersteuning | Nader te bepalen | 5.000,00 |
| Communicatiemiddelen | Uitnodigingen, flyers e.d. | 4.000,00 |
| Onderzoeken ter plekke | Vb trillingen, verkeer | 4.000,00 |
| Inhuur projectleiding en communicatieadviseur | | 220.000,00 |

| | | |
|---|---|---|
| Diversen | | 5.000,00 |
| Onvoorzien | | 2.700,00 |
| | | |
| Totaal | | 270.000,00 |

d. Het kanaal Almelo-De Haandrik staat onder programma Ruimte omdat de aanleiding en oorzaak liggen in het fysieke domein: baggeren en vervangen van damwanden met als gevolg schade aan objecten. Uiteraard speelt ook nadrukkelijk het sociale aspect waar het college nadrukkelijk oog voor heeft.
e. Netwerkbeheerders kunnen ook te maken krijgen met werkzaamheden rondom het kanaal. Op dit moment speelt dat in onze buurgemeente Hellendoorn.
f. Over het verhalen van kosten op de provincie. Dit is zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken. Het huidige college van GS biedt hiervoor geen ruimte. Onze inspanning blijft erop gericht om de provincie te laten bijdragen aan gemeentelijke kosten.
g. Welk deel van de gemeentelijke kosten in de toekomst kan worden verhaald is nog niet bekend.

**Onderwerp: Ruimtelijke groei: we willen meer balans tussen het aantal huishoudens en woningvoorraad**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
- Wat bedoelt het College specifiek met het balans tussen deze twee?
- Wat bedoelt het College specifiek met woningvoorraad?

**Reactie college:**
- Met balans wordt bedoeld dat de woningvoorraad meegroeit met de groei van het aantal huishoudens.
- Met woningvoorraad wordt bedoeld het aantal woningen in Twenterand.

**Onderwerp: Kwaliteitsinhaalslag**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Hebben wij wat gemist omtrent een kwaliteitsinhaalslag? Wat moet volgens het College de kwaliteitsinhaalslag zijn, zoals genoemd in uw inleiding Kadernota 2024?
**Reactie college:**
Hierbij gaat het om de integrale visievorming binnen de gemeente. Waarbij naast de thema's wonen en werken ook thema's als sporten, centra, onderwijs meegenomen worden. Op het gebied van integrale visievorming per kern wordt op dit moment een inhaalslag gemaakt.

**Onderwerp: Invoering omgevingswet en wet WKB per 01-01-2024**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
- Meer werk in het voortraject door intensiever vooroverleg en daarnaast meer werk achteraf in de vorm van handhaving. Voor het CDA Twenterand zijn deze verwachtingen tegenstrijdig met elkaar. Juist in het voortraject “dichttimmeren” van een aanvraag zou moeten voorkomen dat er handhaving achteraf nodig is of in ieder geval maximaal beperkt! Is het College dat met ons eens?
- Zijn de leges kostendekkend?

**Reactie college:**
- In het voortraject kan bij complexe initiatieven worden gekeken of je als bevoegd gezag alle informatie hebt om een (integrale) beslissing te nemen over een initiatief. Dit is zowel voor de aanvrager als het bevoegd gezag positief: het is sneller duidelijk óf en hóe een initiatief mogelijk is. Bij een volledige aanvraag kan dan ook de vergunningprocedure sneller worden doorlopen. Onder de Omgevingswet zullen deze vooroverleggen vanuit de “ja, mits” gedachte vaker plaatsvinden en vragen daarmee ook meer ambtelijke capaciteit.
  Handhaving staat daar los van. Onder de Omgevingswet wordt meer vergunningsvrij. Ook kan de raad in het omgevingsplan bepalen dat meer vergunningsvrij wordt. Dit betekent echter niet

dat iets regelvrij is: juist de controles op naleefgedrag vragen extra capaciteit van de toezichthouders en handhavers. De verwachting is dat ook in Twenterand meer inzet van toezicht en handhaving nodig is.

- De leges zijn op dit moment niet kostendekkend. Er wordt momenteel onderzocht wat de kosten van de diverse producten zijn en wat dit betekent voor de leges.

**Onderwerp: Onderbezetting bij RO**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
We krijgen signalen dat er een onderbezetting is bij RO. HET CDA ziet dit ook bij andere gemeenten. Wil het College onderzoeken of er meer opgepakt kan worden vanuit een regionale gezamenlijke structuur?
**Reactie college:**
We hebben inderdaad te maken met een bezettingsprobleem bij Ruimtelijke Ordening. Regionaal en mogelijk zelfs landelijk is het moeilijk om aan gekwalificeerde medewerkers te komen. Dit geldt zowel voor het in dienstnemen als het inhuren van mensen.
Doordat ook andere gemeenten hier tegenaan lopen, lukt het niet om onderling medewerkers uit te ruilen of werk bij andere gemeenten weg te zetten.
Daarnaast vergt voor veel casuïstiek van RO ook lokale kennis. Het oppakken vanuit de gezamenlijke structuur is hierdoor niet mogelijk.

**Onderwerp: Woningbouwversnelling**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Hoeveel woningen van de 800 – 1000 woningen in het nieuwe plan in Vriezenveen gaan deel uit maken van de woondeal Twente die onlangs is vastgesteld?
**Reactie college:**
De Woondeal Twente is van toepassing op alle woningen (nieuwbouw) woningen in Twenterand.
In de Woondeal zijn een aantal sleutelprojecten opgenomen die primair voor de versnelling in de woningbouw moeten zorgen. Voor het sleutelproject Vriezenveen is in de Woondeal (pagina 12, figuur 5) een aantal van 290 opgenomen. Op het moment van vaststellen van de Woondeal was dat het aantal waar Twenterand zich aan kon verbinden. Bij een herijking van de Woondeal kunnen nieuwe plannen worden opgenomen.

**Onderwerp: Gedetailleerd plan ambitie**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Wanneer komt het college met een gedetailleerd plan waarin de ambitie waarin de gehele ontwikkeling van Twenterand is opgenomen?
**Reactie college:**
De opdracht voor het opstellen van het plan is aanbesteed. De aanbesteding heeft geen inschrijving opgeleverd. Uit navraag bij de geselecteerde bureaus komt naar voren dat er geen capaciteit beschikbaar is. Binnenkort wordt de opdracht opnieuw uitgezet.

**Onderwerp: Versnellingsprogramma**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Is het College bereid het versnellingsprogramma te bespreken met de lokale ontwikkelaars en aannemers om eerder de doelstelling te bereiken?
**Reactie college:**
Bij de uitvoering van het woningbouwprogramma is altijd contact met (lokale) ontwikkelaars en aannemers. Concreet is er bij het sleutelproject Vroomshoop-Oost (fase3) nauwe samenwerking met de VOF. Provinciaal zijn marktpartijen vertegenwoordigd in de brede bouwcoalitie en nemen deel aan b.v. de Woonkeuken.

**Onderwerp: Ontwikkeling van Vriezenveen**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
HET CDA constateert dat er met de ontwikkeling van Vriezenveen Zuid alleen gesproken wordt over woningen. Hoe wordt het voorzieningenniveau meegenomen in deze plannen (bijvoorbeeld scholen en sportvoorzieningen)?
**Reactie college:**
De voorzieningen worden meegenomen bij de uitwerking van de visie.

**Onderwerp: Tiny houses**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Is het College bereid om in het kader van jongerenhuisvesting Tiny Houses in de ontwikkelplannen een plek te geven?
**Reactie college:**
In de gebiedsvisie Vriezenveen-zuid is een locatie opgenomen voor bijzondere woonvormen. Dit wordt nader uitgewerkt. Tiny Houses zouden onderdeel uit kunnen maken van deze uitwerking.

**Onderwerp: Kosten programmaplan wonen € 50.000 en verlaging ontwikkelbudget coalitie**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Is dit niet interne arbeid of laat het College een externe partij dit plan opstellen?
**Reactie college:**
Op dit moment wordt gezocht naar een partij die het programmaplan wonen gaat opstellen. De verwachting is dat uit het plan verschillende acties voortvloeien waar ook een financiële consequenties zitten. Deze acties / keuzes worden meegenomen in de kadernota 2024. Om na vaststelling van het plan door de raad van start te kunnen gaan wordt dit bedrag gevraagd.

**Onderwerp: Ambities en verplichtingen wonen**
**Vanuit de fractie(s): GBT**
**Vraag:**
- Voor wonen wordt € 50.000,- gevraagd om een eerste stap te zetten om de ambities en verplichtingen te kunnen realiseren. De raad heeft tijdens de begrotingsvergadering een motie aangenomen met de titel 'Uitvoering geven aan de woonopgave', hiermee heeft de raad voor 3 jaar een bedrag van jaarlijks € 100.000 beschikbaar gesteld om dit te kunnen realiseren. Is deze motie al uitgevoerd en is er personeel voor aangenomen, omdat nu weer om extra middelen wordt gevraagd.
- In dezelfde motie staat dat uitbreiding woningbouw in Den Ham in beeld wordt gebracht. Hoever staat het hiermee?

**Reactie college:**
Op dit moment wordt gezocht naar een partij die het programmaplan wonen gaat opstellen. De kosten voor het opstellen van dit plan worden betaald uit de gelden die in de motie beschikbaar zijn gesteld. Vanuit deze motie is capaciteit ingehuurd voor een woningbehoefte onderzoek als input voor het programmaplan wonen. Het is de bedoeling om voor de uitvoering van het programmaplan woning extra capaciteit in te huren. Werving wordt gestart zodra er een partij is voor het opstellen van het programmaplan wonen.
Het is de bedoeling dat er binnen twee jaar voor elke kern een gebiedsvisie is opgesteld. Den Ham is de eerstvolgende die wordt opgepakt.

**Onderwerp: Woondeal Twente**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Wat zijn de gecommitteerde afspraken tussen de partijen (Rijk/Provincie/Gemeente)? Kunnen we dat in 2024 tegemoet zien?
**Reactie college:**
Uw raad is in 2021 reeds geïnformeerd over de Regionale Woonagenda Twente.
In 2022 is uw raad geïnformeerd over de Woondeal Twente.

Tijdens de raadsinfomatieavond van 17 april 2023 is uw raad geïnformeerd over het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) waarmee bestuurlijke afspraken wettelijk verankerd worden. Over de verplichtingen die voortvloeien uit de Wvrv wordt uw raad in 2024 geïnformeerd.

**Onderwerp: Route kaart CO2 reductie / aardgasvrij vastgoed gemeente**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz. 56 Hebben we het goed begrepen dat er een route kaart komt voor CO2 reductie en aardgasvrij vastgoed van de gemeente? Kan die route kaart ook gedeeld worden met de raad?
**Reactie college:**
Op dit moment wordt de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed voorbereid en naar verwachting zal deze eind 2023 compleet zijn, inclusief een schatting van de kosten. Op dat moment zal de routekaart aan de raad worden voorgelegd.

**Onderwerp: Blijversleningen**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 58 De blijvers leningen staan nog steeds op NUL Blijkbaar is dit geen goed plan Is er geen behoefte aan? Kunt u er dan niet beter me stoppen?
**Reactie college:**
Uit het uitblijven van aanvragen voor de blijverslening kan worden geconcludeerd dat het geen wenselijk product is. Voor de lening die de gemeente Twenterand via SVn aanbiedt wordt gezocht naar extra uitvoeringscapaciteit. Het is nog niet duidelijk of dit mogelijkheden biedt de blijverslening om te zetten naar een ander type product of dat de blijverslening wordt afgeschaft.

**Onderwerp: Gebiedsvisie**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Kunt u aangeven op wat voor termijn u deze plannen wilt uitwerken en welke stappen er vervolgens gezet gaan worden? Met andere woorden een globaal tijdschema waarin welk deel van de gebiedsvisie zal worden uitgewerkt en welke stappen in de raad ter discussie komen en wanneer?
**Reactie college:**
Op dit moment wordt gezocht naar een partij die het programmaplan wonen gaat opstellen. Zodra er meer duidelijkheid is over wie het programmaplan gaat opstellen kunnen we een planning maken en aangeven op welke manier de raad hierin wordt meegenomen.

**Onderwerp: Ontwikkeling woningbouw**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Gaat de ontwikkeling van de noordkant onafhankelijk worden ingezet van de grote gebiedsvisie of moet dit gezamenlijk worden uitgewerkt? Met andere woorden, kan er nu snel al woningbouw ontwikkeld worden aan de noordkant?
**Reactie college:**
De ontwikkelingen aan de noord- en zuidkant van Vriezenveen worden afzonderlijk van elkaar opgepakt. Om woningbouw aan de noordkant, Westerbouwlanden Noord, mogelijk te maken wordt een stedenbouwkundig plan voorbereid en is een herziening van het bestemmingsplan benodigd.

**Onderwerp: Woonwagenlocaties**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Wanneer komen er concrete voorstellen voor woonwagenlocaties?
**Reactie college:**
Voor het zomerreces worden de woonwagenlocaties voorgelegd aan het college. Daarna gaat er een voorstel richting de raad.

## PROGRAMMA ECONOMIE EN VRIJE TIJDSBESTEDING

## DOELENBOOM CULTUUR EN RECREATIE & TOERISME

**Onderwerp: Toeristisch klimaat**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Hoe gaat Twenterand het toeristisch klimaat versterken?
**Reactie college:**
Het college is bezig met het benutten van het toeristisch potentieel in Twenterand, onder meer door aansluiting te zoeken bij andere regiopartners. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het Recreatieschap Twente en Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. Daarnaast is de samenwerking met Gastvrij Twenterand verder geïntensiveerd door de invulling van de vacature voor medewerker Recreatie & Toerisme. Als gevolg van dat laatste wordt ook het toeristische plaatje beter meegenomen in beleidskeuzes, waardoor het toeristisch klimaat in Twenterand versterkt wordt en we Twenterand op de kaart zetten als aantrekkelijk gebied om te recreëren, in de hoop daarmee meer toeristen te trekken die geld uitgeven in de gemeente.

**Onderwerp: Tekst bij Koers in inleiding**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
In de inleiding van de Kadernota 2024 lezen wij het volgende onder de kop Koers: “Economische groei: we willen aantrekkelijk zijn voor een gezonde mix van bedrijven en de aantrekkelijkheid van Twenterand vergroten voor de beroepsbevolking. Ook toerisme speelt hierin een belangrijke rol.” Waar blijkt het uit dat ook toerisme een belangrijke rol hierin speelt?
**Reactie college:**
Uit onderzoek blijkt dat in Twenterand 510 werknemers fulltime, parttime en uitzendkrachten werkzaam zijn in de vrijetijdseconomie (LISA, 2022). Daarnaast wordt bij gebiedsontwikkelingen meer en meer het perspectief voor de vrijetijdssector in overweging genomen. Het belang van deze sector kan hiermee zowel sociaaleconomisch als ruimtelijk gezien niet genoeg onderstreept worden.

**Onderwerp: Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Waarom lezen in deze Kadernota niet het voorstel, zoals aangegeven was, voor het reserveren van geld voor het ontwikkelen en aanleggen van een veilige fietsverbinding tussen De Pollen en Bruinehaar/Langeveen? Dit maakt namelijk voor het CDA Twenterand een onlosmakelijk onderdeel uit van het volledig toeristisch potentieel. Is de € 25.000 bedoeld als investeringsvoorstel?
**Reactie college:**
Nee, deze 25.000 Euro is niet bedoeld als investeringsvoorstel. Onafhankelijk van deze Kadernota zal met de beantwoording van M96 een investeringsvoorstel worden opgesteld, maar hier is meer tijd voor nodig. Oorspronkelijk zou het in de Kadernota opgenomen worden, maar dit had meer voeten in aarde dan verwacht. Mede door personele onderbezetting is het niet gelukt dit tijdig te realiseren.

**Onderwerp: Creatieve broedplaatsen**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 14 Creatieve Broedplaatsen in het Ondernemershuis. Hoe gaat u de raad hierin meenemen wat de effecten van die 3 x 20.000 euro is zijn? Hoe worden we daarover geinformeerd? Is het mogelijk dat we als raad eens een werkbezoek kunnen afleggen bij de creatieve broedplaatsen/Ondernemershuis?
**Reactie college:**
Zodra meer duidelijkheid is over een geschikte locatie voor de Creatieve Broedplaats kunnen we uw raad uitnodigen voor een werkbezoek. Wij kunnen uw raad dan ook verder informeren over de voortgang.

**Onderwerp: Combi kansen Engbertsdijksvenen**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
In de kadernota zien we een voorstel terug om de Engbertsdijksvenen op te nemen in de gebiedsmarketing. Met andere woorden de Engbertsdijksvenen meer op de kaart te zetten. Een voorstel dat we kunnen steunen.
Maar hoe zit het nu met de combi kansen en al de vrijwilligers die zich hiervoor hebben ingezet?
Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de combi kansen?
Waarom heeft het zo lang stil gelegen?
Wat gaat u doen om al mensen die zich hebben ingezet en weer actief te betrekken bij de Engbertsdijksvenen?
**Reactie college:**
De reden dat de uitvoering van de combikansen zo lang heeft stilgelegen rondom de Engbertsdijksvenen heeft onder meer te maken met onderbezetting qua personeel. Daarnaast ligt er een plan gereed voor de realisatie van één van de combikansen (bestemmingsontwikkeling Veenmuseum), maar de uitvoering hiervan ligt stil. Het gehele proces rondom de Engbertsdijksvenen loopt immers vertraging op door de uitspraak van Raad van State. Voor wat betreft de veilige fietspaden: zie beantwoording 'Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen'.

**Onderwerp: Stand van zaken fietspaden Oude Hoevenweg en Paterswal**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Kunt aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de fietspaden Oude Hoevenweg en Paterswal nabij het Veenmuseum?
**Reactie college:**
Voor het tracé Oude Hoevenweg – Gravenlandweg wordt op dit moment gewerkt aan een investeringsvoorstel. De raad wordt hier binnenkort over geïnformeerd. Zie ook beantwoording van vraag Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen. Het fietspad langs de Paterswal is aan vervanging toe, maar hiervoor ontbreekt het budget om dit in 2023 te vervangen.

**Onderwerp: Leemdepot / toegangsweg**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
En heeft u al contact gehad met Staatsbosbeheer over Leemdepot en de toegangsweg? En zo, ja wat is hiervan de uitkomst?
**Reactie college:**
Er is inmiddels contact geweest. We zijn in gesprek met SBB over de oorzaken en gevolgen van de leemproblematiek en de gebruikte materialen in de toegangsweg. De consequenties in praktische en juridische zin worden gezamenlijk besproken en gewogen.
De raad zal geïnformeerd worden zodra de praktische en juridische consequenties in kaart zijn gebracht, zoals toegezegd in de raadsvergadering van 30 mei 2023.

## DOELENBOOM ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

**Onderwerp: Centrumontwikkeling Vriezenveen**
**Vanuit de fractie(s): SGP / CDA**
**Vraag:**
Centrumontwikkeling Vriezenveen

1. Hoe staat het met de uitvoering van de centrumvisie Vriezenveen?
2. Welke middelen zijn hiervoor beschikbaar en hoe worden deze beschikbare middelen besteed?
3. De nieuwbouw van de Aldi is van start gegaan. Welke wijzigingen zijn er doorgevoerd in de bouwplannen t.o.v. de aanvraag die goedgekeurd is?
4. Wat is de huidige stand van zaken?

**Reactie college:**

1. Met de gestelde ambities betreffende woningbouw in Vriezenveen ligt er naast onze ambitie voor het centrum van Vriezenveen ook een noodzaak om het voorzieningenniveau op peil te houden. Wij zien door het investeren in het centrum van Vriezenveen een kans om de ambities voor het centrum te realiseren. Hiervoor hebben we contact gelegd met de vastgoedeigenaren in het centrum. Gezien de omvang van de opdracht is aanbesteding van het opstellen van het uitvoeringsprogramma noodzakelijk. De komende maanden krijgt dit vorm, zodat we na de zomer (met stakeholders) kunnen starten met het opstellen van het uitvoeringsprogramma, zodat dit vanaf 2024 uitgevoerd kan worden. De komende maanden gaan we het centrum opwaarderen door de uitvoer van een aantal kleinschalige esthetische verbeteringen (denk aan bloembakken en bankjes).
2. Voor ontwerp en uitvoering van het uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van het centrum van Vriezenveen zijn in de begroting Stado-gelden gereserveerd. Daarnaast hebben we provinciale subsidie ontvangen: het stadsarrangement. Er is een 'Nota kostenverhaal Vriezenveen' opgesteld waarin is vastgelegd dat elke ontwikkeling op het gebied van woningbouw en de verkoop van bedrijventerreinen in Vriezenveen leidt tot een financiële bijdrage aan de ontwikkeling van het centrum van Vriezenveen.
3. Er zijn bij ons geen wijzigingen bekend ten opzichte van de verleende omgevingsvergunning voor de bouw van een Aldi-filiaal aan de Koningsweg.
4. De initiatiefnemer is gestart met de voorbereidingen voor realisatie van het plan voor de bouw van een Aldi-filiaal aan de Koningsweg.

**Onderwerp: Voorstel platteland**
**Vanuit de fractie(s): CDA**
**Vraag:**
Is het bekend of er al projecten in Twenterand aangewezen zijn vanuit LEADER?
Wat levert dit onze gemeente op?
**Reactie college:**
Op dit moment zijn er twee projecten bekend. De opbrengst van de projecten is dat ze bijdragen aan de doelstellingen van Leader ZuidWest Twente.

- Het behouden en creëren van levendige gemeenschappen
  Kwalitatief hoogwaardige voorzieningen
- Het versterken van bedrijvigheid in het buitengebied
- De profilering van Zuidwest Twente als een boeiende omgeving voor recreant en toerist
- Het verstevigen van de relatie tussen landbouw, voedsel en stad

Meer informatie Home - LEADER Zuidwest Twente

**Onderwerp: Economische visie**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 14 Hoe wordt het platteland/onze agrarische bedrijven betrokken bij de economische visie?
**Reactie college:**
In 2024 wordt een brede economische visie ontwikkeld die zal fungeren als overkoepelende strategie voor gerichte plannen en activiteiten. We willen als gemeente aantrekkelijk zijn voor een gezonde mix aan bedrijven en een diverse beroepsbevolking. Op die manier wordt de economie veerkrachtiger en daarmee minder kwetsbaar voor conjuncturele schommelingen. De te ontwikkelen economische visie zal uitgangspunten bevatten voor een goed ondernemersklimaat in de kernen én in het buitengebied. We nodigen ondernemers uit Twenterand, ongeacht in welke branche zij actief zijn, nadrukkelijk uit om met ons mee te denken over deze economische visie. Ook ondernemers in het buitengebied zullen daarbij worden betrokken. De exacte route naar een gedragen visie met participatie van lokale ondernemers zal nader worden uitgewerkt in een plan van aanpak. Overigens vindt er al regulier overleg plaats met alle vertegenwoordigers van ondernemingen in Twenterand, inclusief de agrarische en toeristische sector, die in het buitengebied sterk vertegenwoordigd zijn.

**Onderwerp: Planontwikkeling van het centrum**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Hoe staat het met de planontwikkeling van het centrum? Is er voortgang? Heeft de centrummanager een goede uitwerking gehad?
**Reactie college:**

Met de gestelde ambities betreffende woningbouw in Vriezenveen ligt er naast onze ambitie voor het centrum van Vriezenveen ook een noodzaak om het voorzieningenniveau op peil te houden. Wij zien door het investeren in het centrum van Vriezenveen een kans om de ambities voor het centrum te realiseren. Hiervoor hebben we contact gelegd met de vastgoedeigenaren in het centrum. Gezien de omvang van de opdracht is aanbesteding van het opstellen van het uitvoeringsprogramma noodzakelijk. De komende maanden krijgt dit vorm, zodat we na de zomer (met stakeholders) kunnen starten met het opstellen van het uitvoeringsprogramma, zodat dit vanaf 2024 uitgevoerd kan worden. De komende maanden gaan we het centrum opwaarderen door de uitvoer van een aantal kleinschalige esthetische verbeteringen (denk aan bloembakken en bankjes).

In maart 2022 is de dorpsmanager aangesteld. De dorpsmanager heeft kennisgemaakt met de ondernemers in Vriezenveen en in opdracht van de Vriezenveense Ondernemers Vereniging (VOV) een aantal activiteiten ontplooit. Voor de gemeente heeft de dorpsmanager een signaleringsfunctie en is de dorpsmanager het eerste aanspreekpunt voor contact met ondernemers. Met de VOV is afgesproken dat de rol/functie van dorpsmanager aan het einde van het lopende kalenderjaar wordt geëvalueerd.

**Onderwerp: Energiecrisis MKB**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Krijgt u signalen of de energiecrisis het MKB in Twenterand sis veel economische schade en misschien zelfs bedrijfsbeëindigingen heeft veroorzaakt?
**Reactie college:**
Wekelijks bezoeken wethouder Aimée van der Ham en de bedrijfscontactfunctionaris een bedrijf in de gemeente. Tijdens deze bezoeken komt het energiegebruik regelmatig aan de orde. Tot op heden hebben ons geen signalen bereikt dat sprake is van bedrijfsbeëindigingen om deze reden. Hetgeen niet automatisch betekent, dat hiervan geen sprake is in de gemeente Twenterand. (MKB-)ondernemers kunnen voor schuldhulpvragen terecht bij de Raad voor Onroerende Zaken (ROZ) en het Meldpunt Geldzorgen. Bij beide instanties is het aantal meldingen gering. Wel meldt het ROZ dat het aantal meldingen van ondernemers met schulden de laatste tijd toeneemt. Dit heeft mede te maken met het gegeven dat de prijsstijgingen als gevolg van de energiecrisis niet volledig kunnen worden doorberekend aan de klant.

**Onderwerp: Twenteboard**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Is het college het met de VVD Twenterand eens dat die samenwerking voor langere termijn moet worden gehandhaafd?
**Reactie college:**
Het college is voorstander van regionale samenwerking in brede zin. Twente Board, een samenwerkingsverband tussen overheid, ondernemers en onderwijs (de drie O's of Triple Helix-samenwerking), is hier een voorbeeld van. De gemeente Twenterand neemt voor een periode van drie jaar deel aan de Agenda voor Twente, een initiatief van Twente Board gericht op het versterken van de regionale economie. Zoals vastgelegd in het amendement Deelname Agenda van Twente van 8 november 2022 zal in het derde jaar deze deelname worden geëvalueerd in het licht van de financiële situatie van de gemeente. Op basis van deze evaluatie volgt een advies en een besluit over het al dan niet continueren van de samenwerking met Twente Board.

## DOELENBOOM SPORT

**Onderwerp: Rechten sportverenigingen**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Sportverenigingen hebben rechten zo lezen we. Waar komt dat recht vandaan? Omdat het KNVB dicteert wat wij hier als raad moeten doen? Is het wet, Verordening en mag daar van afgeweken worden? graag uw verklaring.
**Reactie college:**
Een goede sportinfrastructuur is een onmisbare randvoorwaarde voor het bereiken van een goed sportklimaat. Als gemeente Twenterand hebben we in de Nota Sportaccommodatiebeleid 2007 – 2016 bepaald de richtlijnen die sportbonden opstellen op te volgen. Dit is geen wet en er mag van worden

afgeweken. Echter om uniformiteit te continueren adviseren wij de raad om deze richtlijnen te blijven toepassen. In de nieuw te ontwikkelen Nota Sportaccommodatiebeleid zal hier aandacht aan worden besteed.

**Onderwerp: Uitzendingen topsporters**
**Vanuit de fractie(s): SGP / CU**
**Vraag:**

- Op pagina 72 wordt gesproken over uitzendingen van topsporters. Wat wordt hiermee allemaal mee bedoeld en is dit een gemeentelijke taak? En hoe groot is of kan de financiële tegemoetkoming dan zijn?
- Blz 92 We ondersteunen als gemeente met een bijdrage de uitzending topsporters??? Hoe kan dit? Dat hebben we toch nog nooit gedaan……? En hoe past dat in ons sport beleid? Om hoeveel topsporters gaat dit? Graag uw uitleg hiervan.

**Reactie college:**
Het betreft het ondersteunen van uitzendingen van Twenterandse topsporters die zich hebben gekwalificeerd voor een EK of WK op het hoogste niveau. Dit is geen (wettelijk) verplichte taak voor een gemeente. In het belang van het subdoel “trots op de sport in Twenterand” zien wij in topsport een maatschappelijke waarde. Een aanjagende werking, stimulans en inspiratiebron voor een groot gedeelte van onze gemeenschap.

In 2022 waren er drie topsporters die zich hadden gekwalificeerd voor een dergelijk EK/WK.
We hebben ze hiertoe als een soort pilot het podium gegeven door interviews en publicaties.
Daarvoor in de plaats hebben we ze ondersteund in hun voorbereiding en uitzending aan het EK / WK op het hoogste niveau met een tegemoetkoming van € 400,--.
In de tijd tot nu hebben zich nog geen teams uit Twenterand gekwalificeerd voor EK/WK.
Mocht dit ooit gebeuren dan is de tegemoetkoming die we in gedachten hebben € 250,-- per sporter met een maximum van € 1.500, -- voor het hele team.

**Onderwerp: Bewegen**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Bewegen is veel breder dan (georganiseerde) sport. Ook wandelen en fietsen zijn van groot belang. Waarom wordt dit niet genoemd? (vraag n.a.v. opmerking op pagina 60)
**Reactie college:**
Bewegen is inderdaad veel breder dan (georganiseerde) sport. Het woord bewegen gebruiken we als containerbegrip voor fysieke inspanning anders dan sportbeoefening. Daar valt inderdaad ook wandelen en fietsen onder. Echter is het onmogelijk om alle soorten van bewegen hier te benoemen. Vandaar dat we in het document veelal spreken over sport en bewegen.

**Onderwerp: Kapitaalslasten kunstgrasvelden**
**Vanuit de fractie(s): GBT**
**Vraag:**
Bij de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden van TOP Vroomshoop a € 350.000 en DETO Vriezenveen a € 300.000 zijn de kapitaalasten sterk verschillend. Wat is de verklaring dat de kapitaalasten van het veld van DETO € 28.300 en veld van TOP op € 9.500 uitkomen?
**Reactie college:**
Krediet Deto is € 300.000: dit is een extra veld (uitbreiding), dus hiervoor zijn de totale kapitaalslasten berekend. Krediet Top is € 350.000: hiervan is € 250.000 voor vervanging al meegenomen in TDFG (de extra € 80.000 kapitaalslasten per jaar), dus in deze kadernota is alleen de kapitaallast voor het hogere krediet van € 100.000 opgenomen.

## BEDRIJFSVOERING

### ALGEMEEN

**Onderwerp: TDFG**
**Vanuit de fractie(s): CU / PvdA-GL**
**Vraag:**

- In de algemene zin mis ik in de inleiding een beschouwing op het traject TDFG wat vorig jaar met heel veel betrokkenheid in de raad is ingezet. De eerste effecten, zo is ons bij de Uitgangspunten Notitie (UPN is vastgesteld op 12 juli 2022 in de raad) verteld, zouden in de Kadernota 2024 zichtbaar zijn.
- Waar zien we dat dan? Waar zien we de structurele bezuiniging terug? Hoe kunnen we zien dat de begroting straks meer structureel in evenwicht is?
- Met enige moeite hebben we terug kunnen vinden dat de “Ruimte voor Ontwikkeling” gebaseerd is op de aanbevelingen van de BIG TIRE+ uit TDFG. Maar waar is de uitname van 875.000 euro uit de ARR op gebaseerd?
- Bij de begroting 2023 heeft u aangegeven met keuzen te komen voor het op termijn duurzaam gezond maken van de gemeente Twenterand. Hiervoor zou u bij de kadernota 2024 met voorstellen komen.
- In de kadernota zien wij geen ingrijpende voorstellen om de begroting op termijn op orde te maken en zien we voor 2025 en 2026 een tekort van respectievelijk 2,4 en 4,2 miljoen.
- Klopt onze analyse dat u nu nog geen voorstellen hebt gedaan op basis van de analyse van Twenterand financieel duurzaam gezond.
- Wat is de reden dat u nu nog geen voorstellen doet voor de komende jaren?
- Is hier sprake van het vooruitschuiven van de keuze voor bezuinigingen of zoals u stelt dat we de komende jaren in de mist varen?

**Reactie college:**
De uitkomst vanuit het traject TDFG is op de eerste plaats de keuze voor het scenario “Twenterand Economisch Sterk met een sociaal kloppend hart". Het gevolg van deze scenariokeuze is enerzijds te vinden in de beleidsmatig koers in de kadernota en anderzijds in de gekozen besparingen. In de financiële tabel zijn deze weer te vinden onder “structurele effecten vanuit de jaarrekening/ collegeprogramma”. Bijvoorbeeld besparing onderhoud begraafplaatsen, onderzoek optimale gemeentelijke schuldhulpverlening, etc. Soms hebben besparingen (bijv. Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein) een relatie met zowel TDFG als met de jaarrekening, daarom zijn de besparingen in één blok gepresenteerd.

De uitname uit de ARR zijn in deze kadernota bedraagt € 657.000 (niet € 857.000) voor 2024. Dit zijn uitgaven voor;
€ 50.000 innovatiefonds sociaal domein
€ 15.000 beleid inclusie/ toegankelijkheid
€ 270.000 Kanaal Almelo-de Haandrik
€ 20.000 creatieve broedplaatsen
€ 25.000 gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen
€ 45.000 Nota vrijetijdseconomie
€ 10.000 Deelname Activiteitenplan Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal
€ 45.000 uitvoering economische visie
€ 45.000 uitvoeren detailhandelstructuurvisie
€ 100.000 lokale omroep
€ 32.000 communicatiebudget
Incidentele uitgaven worden gedekt uit een reserve (ARR); hiermee wordt voorkomen dat incidentele kosten leiden tot een niet structureel sluitende begroting.

In de kadernota zijn vanaf 2026 tekorten gepresenteerd. Deze tekorten worden veroorzaakt door de zogenaamde ravijnjaren. Zoals ook benoemd in de inleiding is ervoor gekozen om niet op voorhand voorzieningen af te breken, maar de uitdaging aan te gaan en daarnaast de keuzes vanuit het Rijk in de Algemene Uitkering voorlopig af te wachten.

**Onderwerp: een einde aan het claimgedrag**
**Vanuit de fractie(s): CU**
**Vraag:**
Blz 5 wat wordt bedoeld met “een einde aan het claimgedrag”?
**Reactie college**
Dit verwijst naar het collegeprogramma waar dit nader is toegelicht (Onder kopje integrale nota sociaal domein (IBN)). Daar staat o.a.: Niet iedereen heeft automatisch overal recht op. We doen een beroep op de eigen verantwoordelijkheid, leggen de focus op wat er wél kan én kijken waar het een tandje minder kan. Dit betekent ook dat we het maatschappelijk acceptabel vinden dat niet alles meer kan zoals vroeger. Het is een cultuurverandering. Binnen jeugdhulp past hier bijvoorbeeld de term "normaliseren" bij. Wij verwijzen naar het gehouden debat over de IBN van 28 juni jl. waar dit ook is besproken.

**Onderwerp: Uitgangspunten van het College voor groei en ontwikkeling**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
In de kadernota maakt het College de keuze voor economische en ruimtelijke groei en stelt dit centraal vanuit de veronderstelling dat dit gaat bijdragen aan een sociaal Twenterand.
Op grond waarvan maakt het College deze keuze?
Is het College het met PvdAGroenLinks eens dat alleen economische groei verleden tijd is en dat het niet moet gaan om meer en meer maar om hoe verdelen we welvaart die duurzaam is en waar iedereen mee kan doen?
**Reactie college**
Zoals in de kadernota is aangegeven kiest het college voor een koers met meer dan alleen groei. Hiervoor wordt verwezen naar de inleiding onder “Koers”.

**Onderwerp: Uitgangspunten van het College voor normalisatie einde aan claimgedrag en samenwerking**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Het College kiest voor investeren in het voorveld en dan met name signaleren en preventie. Dit kan PvdAGroenLinks steunen en we zien hiervan ook al de eerste resultaten.
Maar tegelijkertijd stelt het College dat er einde moet komen aan claimgedrag en dat ingezet moet worden op normalisatie. Dat klinkt alsof inwoners alleen claimen en niet uitgaan van “halen wat je kunt”. Dit klinkt alsof dat de gemeente de inwoner wantrouwt. Wij gaan ervanuit dat dit niet zo is, maar horen graag een reactie van het College hierop.
**Reactie college**
Bedoeld is dat het bij normaliseren gaat om het gegeven dat gebeurtenissen in het leven, uitdagingen, tegenslagen en problemen bij het leven horen en dat de overheid of samenleving niet voor alles een oplossing heeft. Dit betekent ook dat we het maatschappelijk acceptabel vinden dat niet alles meer kan zoals vroeger (einde aan de claimcultuur). Deze lijn sluit aan bij het collegeprogramma en de Integrale BeleidsNotitie Sociaal Domein.

**Onderwerp: Dekking van voorstellen**
**Vanuit de fractie(s):PvdA-GL**
**Vraag:**
In de kadernota doet u een aantal voorstel waarbij als dekking de Algemene Risico Reserve wordt aangewend. Dit is niet alleen voor 2024 het geval ook voor 2025 doet u dat.
Wat is hiervan de reden?
Vindt het College dat dekking voldoet aan de 3 O’s:

- Onvermijdelijk
- Onverwacht
- Onuitstelbaar

**Reactie college**
Incidentele uitgaven worden gedekt uit een reserve (ARR); hiermee wordt voorkomen dat incidentele kosten leiden tot een niet structureel sluitende begroting.

**Onderwerp: Behoedzaamheidsreserve**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Bij de begroting van 2023 heeft u een voorstel gedaan om een behoedzaamheidsreserve in stellen om in de toekomst de financiële nadelen vanuit het Rijk te dekken.
Hoe staat het ervoor met deze reserve? En wat is hiervan het perspectief richting 2026?
**Reactie college**
Het doel van de behoedzaamheidsreserve is om de financiële nadelen van accresbijstellingen in de circulaires van het gemeentefonds (deels) te dekken. Zoals het er nu naar uitziet zullen gemeenten vanaf 2026 fors minder ontvangen via de Algemene Uitkering. Het Rijk onderzoekt een nieuwe financieringssystematiek, waarbij ook een eventuele uitbreiding van het belastinggebied wordt betrokken. De behoedzaamheidsreserve kan ons in 2026 helpen indien er geen alternatief of compensatie wordt geboden voor de afnemende Algemene Uitkering.

**Onderwerp: Ambities en plannen**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
In de kadernota zien we een groot aantal ambities en opgaven. Het is goed om te lezen dat de gemeente Twenterand die wil oppakken en vorm wil geven.

- Is er voldoende capaciteit om deze voornemens en opgave in te vullen? En wat is hiervoor nodig?
- Wij vragen aan het College om een overzicht te geven van de nog uit te werken plannen met daaraan gekoppeld een planning in tijd.

**Reactie college**

- Voldoende capaciteit genereren is met de huidige krapte op de arbeidsmarkt een uitdaging op zich geworden. Zowel kwalitatief als kwantitatief. Ook het bijzondere systeem dat een grotere gemeente vaak automatisch een hoger salaris biedt voor banen en minder werkdruk kent helpt niet. Dit jaagt het verloop van personeel van kleine naar grotere gemeenten aan. Een aantal vacatures laten zich eenvoudigweg niet eens invullen, er komen geen geschikte kandidaten uit de bus bij het invullen van een beperkt aantal vacatures. Daarnaast hebben we regelmatig interessante, wat minder voor de hand liggende sollicitanten, we selecteren meer en meer op 'goede klik', mensen die uit 't juiste hout gesneden zijn, die de juiste competenties hebben en het vak kunnen leren. Dit vraag meer begeleiding van de huidige teams en vraagt meer opleiding en training. Sinds dit jaar werken we meer met bestuursopdrachten en in het kader van de organisatieontwikkeling werken we aan een inrichting en werkwijzen waarmee we beogen om de ambities en opgaven beter in verbinding te brengen met de realisatiekracht van de organisatie. Samen met omliggende gemeenten kijken we naar kansen en mogelijkheden om zaken samen op te pakken, het laaghangend fruit is daar inmiddels wel op.
- Zie de beleidsagenda / jaaragenda die aan de raad is toegestuurd en elk jaar wordt geactualiseerd.

**Onderwerp: Bestuurscultuur**
**Vanuit de fractie(s): PvdA-GL**
**Vraag:**
Deelt het College met PvdAGroenLinks dat er zorgen zijn over de bestuurscultuur en dat er sprake is van een toenemend wantrouwen tussen inwoners en politiek bestuur?
In het coalitieakkoord en ook in de programma begroting wordt gesproken van een houding naar inwoners van: “Ja, mits”.
Wat betekent dit en hoe wordt hier invulling aangegeven?
Op welke manier gaat u zorgdragen dat ook medewerkers van de gemeente handelen vanuit de houding “Ja, mits.”
**Reactie college**
Uitgangspunt voor onze dienstverlening is dat we betrouwbaar, betrokken en toegankelijk zijn en op die wijze geven wij invulling aan “ja, mits”. Een cultuurverandering is naast andere stappen en betere verbindingen met de samenleving ons inziens hiervoor nodig. Dit vraagt uitwerking. De nieuwe omgevingswet is een voorbeeld hoe hierin anders gewerkt moet gaan worden. In de context die u

noemt van wantrouwen burger – overheid beseffen wij dat dit nationaal en lokaal een forse inspanning vergt. Ook wij maken ons hierover zorgen en werken op onze lokale schaal hieraan o.a. via ons participatiebeleid en de organisatieontwikkeling naar een excellente dienstverlening.

**Onderwerp: Nota van de gemeentesecretaris**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Is die nota van de gemeentesecretaris al gereed en staat daar in wat bereikt dient te worden en in welk tijdsplan van deze coalitieperiode? Kunt u die ambitie en het bijbehorende tijdspad delen met de raad?
**Reactie college**
Met de nota gemeentesecretaris bedoelt u het collegeprogramma, dat onder verantwoordelijkheid valt van ons college. Dit collegeprogramma 2023 – 2026 is gereed, gezonden aan de raad, staat op het aanmeldformulier met datum 16 juni 2023 en op de website van de gemeente Collegeprogramma | Twenterand

## BEDRIJFSVOERING

**Onderwerp: Ravijnjaar / wijziging belastingstelsel**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Het 'ravijnjaar' 2026 // wijziging belastingstelsel

- Met welke kaders m.b.t. de voorstellen die vanuit het Rijk bekend zijn heeft Twenterand rekening te houden? (consequenties)
- Gemeenten krijgen meer de bevoegdheden om belastingen te heffen, hoe bereidt Twenterand zich hierop voor?
- Wie gaan straks de lokale lasten betalen?
- Met welke inzichten (en hoe zijn deze inzichten verkregen?) gaat Twenterand het gesprek aan binnen de VNG en of het Rijk?

**Reactie college:**

- Oorspronkelijk had het kabinet het voornemen de nieuwe financieringssystematiek in 2026 te laten ingaan. Dat wordt nu 2027. Het is nog onduidelijk hoe de nieuwe financieringssystematiek wordt vormgegeven en onder welke financiële condities. Consequenties zijn daarom nu nog niet te overzien.
- Uitbreiding van het belastinggebied is een mogelijkheid van de nieuwe financieringssystematiek. Het Rijk heeft hierin nog geen keuzes gemaakt. Wij wachten de besluiten van het Rijk af voordat we ons lokaal voorbereiden.
- Lokale lasten (gemeentelijke belastingen) worden betaald door de inwoners van de gemeente Twenterand.
- Hoewel nog niet duidelijk is hoe de nieuwe financieringssystematiek zal worden vormgegeven zal het principiële uitgangspunt zijn dat de vernieuwde systematiek niet mag leiden tot een lastenverzwaring voor onze inwoners, als wel geen bezuinigingsopgave voor gemeenten.

**Onderwerp: Kredieten verleend de raad via gerichte raadsbesluiten**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Kredieten verleent de Raad via gerichte raadsbesluiten. Mag dit via kadernota, zonder kennis van de onderbouwing en details hier op voorgesorteerd worden?
**Reactie college:**
Dit mag en wordt ook jaarlijks bij de kadernota en de begroting gedaan. Het college heeft een voorbereidende taak en verschaft de raad via de kadernota juist inzicht in de financiële ontwikkelingen, waarbij de raad de onderbouwing beoordeelt.

**Onderwerp: Leesbaarheid begroting**
**Vanuit de fractie(s): SGP**

**Vraag:**
Hoe ver staat het met de beter leesbaarheid maken van de begroting waarover ook meerdere malen in de auditcommissie is doorgesproken? Welke stappen zijn gezet en wat is het vervolg?
**Reactie college**
In de afgelopen jaren zijn enkele stappen gezet om de leesbaarheid te vergroten en de lengte van de begroting in te perken. Dit door het niet langer opnemen van doelenbomen en activiteitenopsommingen zonder toegevoegde waarde bij dienstverlening en bedrijfsvoering. Wij blijven graag in gesprek met de auditcommissie om verbeteringen te blijven doorvoeren.

**Onderwerp: Gemeentelijke heffingen / belastingen etc.**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Gemeentelijke heffingen/belastingen etc.
- Wat gaat er de komende jaar/jaren concreet veranderen voor onze inwoners?
- Idem, voor ondernemer?

**Reactie college**
Dit is op dit moment nog niet aan te geven. Hier wordt u bij de begroting 2024 en de vaststelling van de diverse (belasting)verordeningen voor 2024 over geïnformeerd.

**Onderwerp: Ontwikkelingen I&A**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Bij I&A (pagina 73/74) wordt gesproken over vier ontwikkelingen. Om vervolgens 3 dingen zaken te noemen, namelijk raming hardware, duurzaam informatiebeheer en hogere kosten cyberverzekering. Graag duiding. Missen we hier iets?
**Reactie college**
De constatering klopt, er waren meer onderwerpen aangevoerd voor de kadernota, echter niet alle onderwerpen hebben de eindstreep gehaald. De redactionele aanpassing moet zijn **drie** ontwikkelingen.

**Onderwerp: Ambtelijke organisatie**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Ambtelijke organisatie / robuuste organisatie.
- Wat is de achtergrond van de op pagina 73 vermelde stijging van het aantal medewerkers?
- Graag ontvangen wij het actuele formatieplan van de ambtelijke organisatie
- Is de ambtelijke organisatie op orde om de zogenaamde ‘robuuste organisatie’ te willen zijn?
- Wanneer is er voor het laatst een Medewerkers tevredenheid onderzoek gehouden? We ontvangen graag de resultaten.
- Wat is personele verloop van de ambtelijke organisatie de afgelopen vier jaren, gespecificeerd naar afdeling en reden (ontslag genomen, ontslag gekregen, natuurlijk verloop)
- Hoe investeert Twenterand in de professionalisering van de eigen organisatie?
- Hoe speelt ICT hierbij een rol?
- Hoe kunnen wij Twenterand als een positieve werkgever profileren en hoe geeft Twenterand daar invulling aan, ook in het licht gezien van het personeelsbestand in de nabije toekomst m.b.t. natuurlijk verloop (vergrijzing)?

**Reactie college:**
- De wetgever, maar ook hogere overheden die een toezichthoudende rol vervullen, verlangen bij voortduring meer van de organisatie. Het aantal audits op bijvoorbeeld ICT-systemen, het aantal vereisten (lees; bureaucratische lastenverzwaring) zorgt voor steeds meer inzet. Dat past qua omvang en soms ook qua specialistische kennis niet altijd binnen de huidige bezetting. Daarbij komt dat bij alle overheidsbedrijven, dus ook gemeenschappelijke regelingen, serieuze bezettingsproblemen aan de orde zijn doordat vacatures zich erg moeilijk of niet laten invullen. Het werk wat normaliter binnen de scope van deze regelingen behoort, valt steeds vaker terug naar de gemeente
  Twee opmerkingen:

- Het formatieplan is onderwerp van onderzoek in verband met de ingezette organisatieontwikkelingen. Daarom zegt het huidige formatieplan feitelijk niet zo veel.
- Nadat de inrichting van de nieuwe organisatie bekend is, zal het college met de gemeenteraad in gesprek gaan over de nieuwe inrichting en de daarbij behorende formatie.
- huidige formatieplan:
  Totaal aantal FTE's:

| | |
|---|---|
| Algemeen directeur | 1 |
| Programma's en bestuursadvies | 4 |
| Bedrijfsvoering | 70,40 |
| Ruimte | 129,88 |
| Samenleving | 67,94 |
| Griffie | 2,44 |
| Totaal | 275,66 |

  * NB: bij onderdeel bedrijfsvoering is ook cluster Burgerzaken Ommen opgenomen, 5,45 fte. Deze loonkosten worden door de gemeente Ommen betaald.
- Nee
- De OR en de gemeentesecretaris hebben recent met een bureau besproken hoe en op welke thema's een medewerkerstevredenheidsonderzoek in gang gezet gaat worden. De uitkomsten van het vorig jaar gehouden werkbelevingsonderzoek worden gebruikt als gespreksmiddel binnen de teams en deze thema's komen eveneens aan de orde binnen de in gang gezette organisatieontwikkeling.
- De vraag specificeren maakt dat de vraag erg omvangrijk wordt. Meer op hoofdlijnen is de vraag beter te beantwoorden. Het verloop is binnen de afdelingen Samenleving en Ruimte stevig te noemen, bij Bedrijfsvoering is het wat verloop lager.
- Onvoldoende, het opleidingsbudget is karig en voorziet in de verplichte (bijblijf-)opleidingen (in voorkomende gevallen moeten medewerkers bijvoorbeeld gecertificeerd zijn). Voor extra opleidingen en trainingen zijn daarna nauwelijks nog middelen beschikbaar.
- ICT ondersteund op verschillende manieren. Software helpt bij het bereiken van meer efficiency, draagt bij aan eenvoudiger en plezierig werken. Qua hardware middelen (telefoons en laptops) zijn we redelijk goed toegerust.
- In de eerste plaats is het van groot belang om medewerkers te koesteren. Dat geldt voor alle geledingen die een rol spelen binnen de gemeente; raad, college en management. Samen trots zijn op de mooie ambities die er zijn en opgaven/werkzaamheden die gereedkomen en positief kritisch op zaken die beter kunnen. Het is daarbij belangrijk medewerkers goed te belonen, goed toe te rusten en voldoende kansen, opleidingen en trainingen te bieden zodat zij zich steeds kunnen blijven ontwikkelen. Daarbij is het belangrijk meer marktconform te kunnen belonen, medewerkers van kleine gemeenten werken niet zelden harder dan medewerkers van grote gemeenten en staan regelmatig voor complexere uitdagingen en toch is de beloning volgens de HR21 systematiek (het gemeentelijke functiewaarderingssysteem) in Nederland bij een kleine gemeente per saldo lager.

**Onderwerp: Verbouw gemeentehuis**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
- Wat is de stand van zaken m.b.t. de uitvoering?
- Wat is de stand van zaken m.b.t. de financiële kant?
- Welke knelpunten zijn er? (of is iedereen, de gebruikers onze medewerkers en derden tevreden?)
- Wat is het werkproces van dit grote investeringsproject?

**Reactie college:**
- Eind juli van dit jaar wordt de verbouw van de achtergevel opgeleverd. De uiteindelijke oplevering van de interne verbouwing is afhankelijk van het daadwerkelijke startmoment, wat weer afhankelijk is van de uitkomsten van het aanbestedingstraject. De voorbereiding voor de aanbesteding start zo spoedig mogelijk na besluitvorming raad op 26 september a.s. (N.B. de raad heeft namelijk tijdens het raadsdebat van 27 juni jl. besloten om niet op 18 juli a.s., maar

op 26 september a.s. een besluit te nemen over het voorstel tot het beschikbaar stellen van een aanvullend krediet voor de herinrichting en verduurzaming van het gemeentehuis)
- Hierover verwijzen wij u naar het raadsvoorstel dat voorligt in de raadsvergadering van 26 september a.s.
- Op dit moment zijn geen specifieke knelpunten en zijn wij in afwachting van het raadsbesluit van 26 september a.s.
- Zoals hierboven aangegeven bevindt de verbouw van de achtergevel zich in de opleveringsfase. Op het moment dat de interne verbouwing is aanbesteed kan de startdatum worden gepland en de verschillende bouwfasen in tijd worden weggezet.

Tijdens het raadsdebat zijn nog enkele technische vragen gesteld, waarvan u hieronder de antwoorden aantreft:
- Voor hoeveel jaar worden de diverse ruimten verhuurd aan derden? Antwoord: voor een periode van 5 jaar. Na 5 jaar wordt voor alle huurders de situatie op dat moment opnieuw besproken en bekeken. Vervolgens kan een nieuwe huurovereenkomst voor bepaalde tijd worden afgesloten.
- Worden de kapitaalslasten volledig gedekt door de verhuur? Antwoord: Op dit moment zijn er vier huurders in beeld (Reggedok, Bibliotheek, ZorgSaam en de kerk). De berekende opbrengsten dekken voor een deel de kapitaalslasten af. Echter, nog niet alle ruimten zijn verhuurd. Wij spannen ons in om ook deze ruimten verhuurd te krijgen.
- Hoe is de kostenstijging (indexatie) van 7% opgebouwd? Antwoord: Kostenstijging achtergevel € 108.500, kostenstijging verduurzaming € 164.501, kostenstijging herinrichting na DO € 150.700. Totaal € 423.701.
- Hoe is de kredietaanvraag opgebouwd? Antwoord: Hierover verwijzen wij u naar het raadsvoorstel dat voorligt in de raadsvergadering van 26 september a.s., waarin een onderverdeling van de kredietaanvraag is opgenomen.

**Onderwerp: Hoogwaardige besluitvorming**
**Vanuit de fractie(s): SGP**
**Vraag:**
Op pagina 73 wordt gesproken over hoogwaardige besluitvorming. Wat wordt hiermee door het College bedoeld? En wat is daarvoor nodig?
**Reactie college:**
Dat besluiten goed zijn voorbereid, integraal zijn afgewogen en gebaseerd op juiste informatie.

**Onderwerp: Lokale omroep**
**Vanuit de fractie(s): CDA / GBT**
- **Vraag:**
- Binnen afzienbare tijd gaan de lokale omroepen regionaal samenwerken. Is het College in gesprek met de andere betreffende gemeenten? En is het niet handig dan pas keuzes te maken voor financiële consequenties?
- De gemeente Twenterand steekt zijn nek uit als het gaat om vorming van een streekomroep, dat per 2026 gestalte moet krijgen. Het college wil voor een periode van drie jaar jaarlijks € 100.000 uittrekken als een soort van pilot. Daarmee wordt de kans op extra overheidsgeld voor verdere professionalisering vergroot en lokale onafhankelijke journalistiek te borgen kansrijk. Maar het wordt nog kansrijker en kwalitatief beter als de andere 'streekgemeenten' ook serieus meedoen.
- Hoe gaat u de andere gemeenten, waarmee DMG beoogd een streekomroep te vormen, ertoe bewegen ook inhoudelijk en financieel te investeren in haar omroep onder meer door middel van een substantiële (gelijkwaardige) bijdrage?

**Reactie college**
- Ja, met de gemeenten Ommen, Dalfsen en Hardenberg. Er is bestuurlijk contact geweest en wat intensiever ambtelijk overleg. Het is vooral handig twee op zichzelf staande ontwikkelingen goed uit elkaar te houden. Aan de ene kant gaat het om het overeind houden van onze lokale

omroep Delta Media Groep (DMG). Daartoe heeft DMG op verzoek van de raad een businessplan geschreven en gepresenteerd. Het in dit businessplan genoemde bedrag van circa 100.000 euro per jaar is alvast gereserveerd in de Kadernota 2024. Daarnaast speelt, vanuit een nadrukkelijke wens van de Rijksoverheid, de ontwikkeling van zogeheten streekomroepen. Hoe dit in de praktijk vorm gaat krijgen, dat is nog niet helemaal duidelijk. Wat wel duidelijk is, is dat de lokale omroepen hiervoor zelf aan de lat staan.

- Het college doet dat voorstel alleen op basis van duidelijke signalen vanuit de raad. Dit heeft niets te maken met het vergroten van de kans op extra overheidsgeld, wél met het verbeteren van lokale onafhankelijke journalistiek. Die twee zaken moeten echt los van elkaar worden gezien. Voor alle lokale omroepen geldt dat hun positie kansrijker wordt als zij gaan samenwerken met andere lokale omroepen, bijvoorbeeld bij de vorming van een streekomroep.
- De vorming van streekomroepen is niet een onderwerp dat al heel lang bekend is in Twenterand. Pas recent heeft DMG dit ambtelijk en bestuurlijk medegedeeld en pas recent zijn hierover ook verkennende gesprekken gevoerd met de gemeenten Ommen, Hardenberg en Dalfsen. Ook omdat het nog een relatief nieuw onderwerp is, is ook nog onvoldoende bekend over de financiële gevolgen voor de verschillende gemeenten. De in de Kadernota 2024 genoemde jaarlijkse bijdrage van circa 100.000 euro is voor de uitwerking van het businessplan van DMG.
- Dat gereserveerde geld staat dus los van de vorming van streekomroepen. Het is natuurlijk wél zo dat DMG een stevigere partij vormt als het de zaken goed op orde heeft. In de samenwerking speelt dat dan ook vanzelfsprekend een rol. Als toegroeien naar een streekomroep kansrijk blijkt, dan gaan we in gesprek met elkaar hoe we vanuit elke deelnemende gemeente hieraan een evenredige bijdrage gaan leveren.

**Onderwerp: Formatie uitbreiding dienstverlening**
**Vanuit de fractie(s):GBT**
**Vraag:**
Vraag formatie uitbreiding dienstverlening. We hebben al fors geïnvesteerd in eerdere digitale kennis systemen als Corsa, de E-suite en het huidige programma. We werken dus al bijna 10 jaar digitaal. Hoe verklaart u dan deze investering voor ± 3 fte om nieuw digitaal bewustzijn te creëren en kennelijk nog steeds bestaand analoge achterstanden weg te werken.
**Reactie college**
In de context van een paar jaar geleden leek het legitiem om de formatie bij het toenmalige cluster Documentaire Informatievoorziening af te bouwen, we gingen immers digitaal werken. Echter, de overgang van analoog naar digitaal vergt meer tijd dan verwacht, hierin is Twenterand niet uniek. De formatieve afbouw is toentertijd te voortvarend in gang gezet.

Daar komt bij dat de hedendaagse digitale wereld vol in ontwikkelingen is met nieuwe wet- en regelgeving. Deze nieuwe ‘spelregels’ waar we ons aan te houden hebben, leveren ons nieuw structureel werk op. Dit vergt een passende formatie (en passende kennis) om toe te zien op toekomstig, duurzaam informatiebeheer.

**Onderwerp: Organisatie ontwikkeling en dienstverlening**
**Vanuit de fractie(s):PvdA-GL**
**Vraag:**
Aansluiten bij de bestuurscultuur en het pleidooi van PvdAGroenLinks om meer te werken vanuit de bedoeling en niet vanuit systemen, vraagt dit ook wat van de medewerkers binnen de organisatie. Dit vraagt om een andere manier van denken, kijken en overleggen met inwoners. Niet de regel is bepalen maar de vraag. Niet het systeem is leidend maar de bedoeling. Hierin zijn al veel stappen gezet en ontwikkeld zich de organisatie, maar hier moet wel blijvend aandacht voor zijn.
Op welke manier gaat het College hier vorm en inhoud ingeven, meer dan alleen opleidingen en trainingen?
**Reactie college**
Op dit moment is de organisatie met de organisatieontwikkeling doende, daarover is recent in een informatiesessie met u gesproken.
De opmerking dat de vraag bepalend is en niet de regels blijft een opmerkelijke, regels worden door de politiek bepaald en dezelfde politiek zegt vaak dat de regels niet bepalen zijn.

Qua houding en gedrag wordt hard gewerkt aan een cultuur waarbij de vraag leidend is, het vertrekpunt ‘ja, mits’ is en waarbij ‘scherp aan de wind zeilen’, m.a.w. werken in overeenstemming met de bedoeling van de wet i.p.v. de regel leidend is. Er wordt ook gewerkt (persoonlijk leiderschap/ traject werkbeleving) aan een beter ‘samenwerken door tegenspel’. Dat vereist een positief-kritische dialoog tussen bestuur en vakprofessional(s).
Voor opleiding, training en ontwikkeling zijn de middelen op dit moment ontoereikend.

**Onderwerp: OZB heffing**
**Vanuit de fractie(s): GBT**
**Vraag:**
Wanneer deze Kadernota ongewijzigd wordt vastgesteld met een overschot van € 9000, wat is dan het effect op de OZB-heffing van een eigen woning met een waarde van € 240.000 ten opzichte van 2023 naar heffing 2024 in percentage uitgedrukt.
**Reactie college**
Dat is op dit moment nog niet in te schatten. Hiervoor moeten eerst de nieuwe OZB-percentages berekend worden en dit kan pas wanneer de totale WOZ-waarde van de gemeente o.b.v. taxaties bekend is (3e kwartaal 2023). Als de totale WOZ-waarde voor woningen en niet-woningen bekend is dan worden de OZB-tarieven zodanig vastgesteld dat met de totale WOZ-waarde de OZB-opbrengsten gehaald worden.

**Onderwerp: Meer publiek/politiek debat met inwoners en organisaties**
**Vanuit de fractie(s): GBT**
**Vraag:**
Wanneer en hoe wordt de motie 'Meer publiek/politiek debat mét inwoners en organisaties' weer opgepakt?
**Reactie college**
We begrijpen deze wens vanuit de raad. Onlangs heeft DMG haar businessplan gepresenteerd aan de gemeenteraad. Het is nu aan de raad om te beoordelen of DMG de gewenste financiële ruimte wordt geboden voor de uitwerking van dat businessplan. Als dat zo is, dan is het aan DMG dat plan in de praktijk uit te rollen. Onderdeel daarvan is dan ongetwijfeld ook de manier waarop de lokale omroep aandacht gaat besteden aan het politieke debat. Vanuit de gemeente zullen wij in elk geval die wens ook nadrukkelijk op tafel leggen.

**Onderwerp: Indexatie kosten derden, indexatie OVA (zorgpersoneel) en verwerking CA) akkoord gemeenten**
**Vanuit de fractie(s): GBT**
**Vraag:**
U verwerkt 2,9 miljoen in verband met “Indexatie kosten derden, indexatie OVA (zorgpersoneel) en verwerking Cao-akkoord gemeenten." Wat wordt verstaan onder derden?
**Reactie college**
Kosten derden zijn directe kosten waarvoor de gemeente facturen ontvangt van derden. In principe dus alle kosten in onze begroting met uitzondering van personeelskosten, kosten sociaal domein en subsidies. Daarvoor zijn andere percentages bepaald.

**Onderwerp: Ontwikkeling en invulling vacatures**
**Vanuit de fractie(s): VVD**
**Vraag:**
Hoe staat het met de ontwikkeling van vacatures en de invulling daarvan?
**Reactie college**
Het ziekteverzuim is niet bijzonder hoog, doorgaans is het ziekteverzuim bij de gemeente Twenterand lager dan het landelijk gemiddelde.

De kleine bezetting wordt niet aangemoedigd om financiële voordelen te creëren. Het is een direct gevolg van het feit dat de krapte op de arbeidsmarkt zorgwekkende proporties aanneemt. Dit speelt in zowel de profit- als in de not for profit sectoren. Het is zelfs zo dat het inhuren van externe medewerkers complex is geworden, ook bureaus die jaren geleden eenvoudig in staat waren te voorzien in externe dienstverlening verkopen nu vaak ‘nee’. Als er wel een ‘ja’ verkocht wordt, dan niet

zelden tegen erg hoge kosten of kandidaten die niet over de gewenste juiste kennis en vaardigheden beschikken.